

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduslike rakendusüuringute keskus RAKE

Puuetega inimeste ja nende pereliikmete hoolduskoormuse uuring 2009

Kadri Soo

Siim Espenberg

Aare Kasemets

RAKE

Uuringu eesmärk

- Kaardistada täiskasvanud ehk 16-aastaste ja vanemate puuetega inimeste toimetulek ja tööhõive 2009. aastal.
- Hinnata puuetega inimeste pereliikmete koormust puudega inimese abistamisel ja hooldamisel ning selle mõju nende tööhõivele ja sotsiaalsele aktiivsusele, samuti peresuhetele, tervisele ja muudele aspektidele.
- Välja selgitada puuetega inimeste leibkonna- ja pereliikmete hoolduskoormust vähendavate ja tööhõivet toetavate sotsiaalteenuste senine kättesaadavus ning meetmed, mille järele tuntakse kõige suuremat vajadust.

Uuringu tellija: Sotsiaalministeerium

RAKE

Sihtrühmad

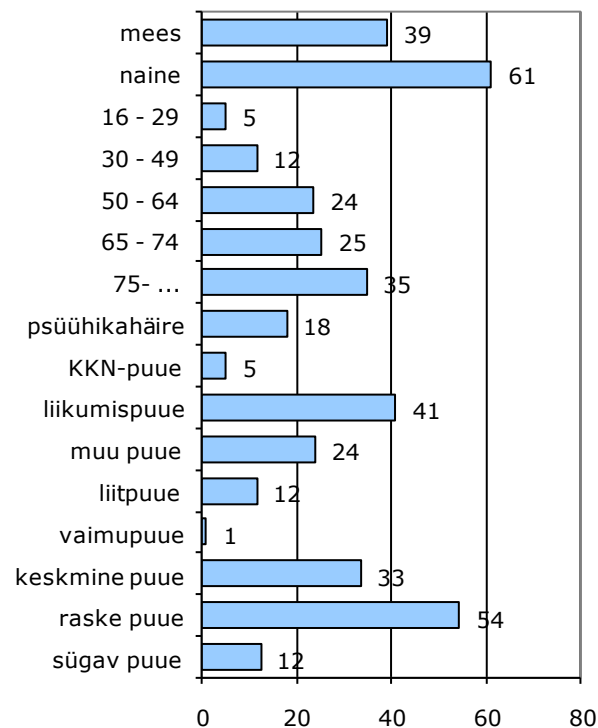
1. sihtrühm ehk põhivastajad – ametlikult määratud puude raskusastmega inimesed alates 16. eluaastast (s.h inimesed, kes viibivad hooldusasutustes jt institutsioonides).
2. sihtrühm – põhivastajate pereliikmetest peamised abistajad või hooldajad.

RAKE

Tüüpiline puudega inimene on pensioniealine naisterahvas

- Naiste osakaal on puudega inimeste, eriti eakamate hulgas suurem kui meeste oma.
- Vaimupuude ja psüühikahäirega inimesed on valdavalt nooremad, liikumispuudega aga vanemad.
- Kesk-Eestis on osakaalult enim psüühikahäirega inimesi, Kirde- ja Lõuna-Eestis muu puudega inimesi.

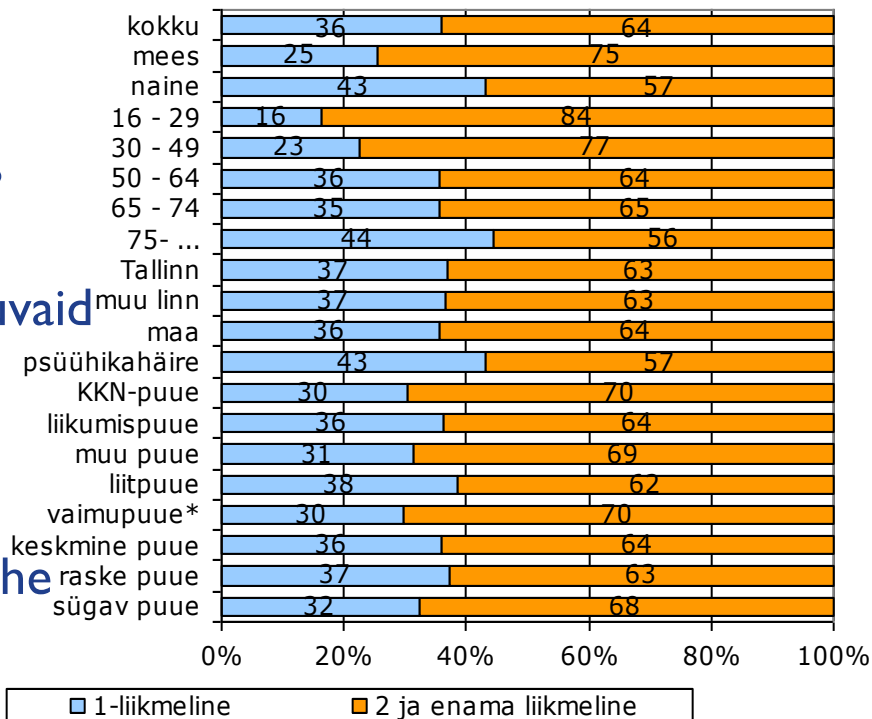
KKN-puue – kõne-, kuulmis- ja nägemispuue

RAKE

Enam kui kolmandik puudega inimestest elab üksinda

- 8% elab koos mõne sõltuva lapsega (0-24 eluaastat), sealjuures 4% koos alaealise lapsega.
- Sagedamini elab sõltuvaid lapsi 30-49-aastaste puudega inimeste leibkonnas.
- 35% elab koos veel ühe või mitme puudega inimesega.

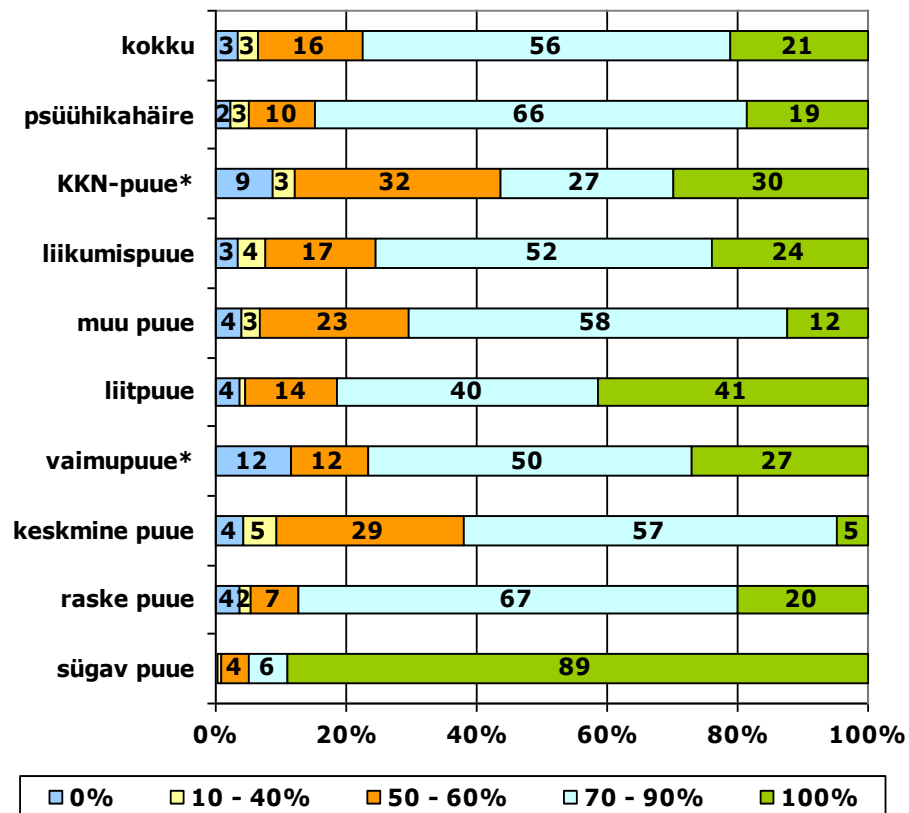

RAKE

Enamasti on puudega inimesele määratud puue täiskasvanueas

- Keskmine vanus esmakordsel puude määramisel 54 eluaastat.
- 2% on määratud puue juba imikuna.

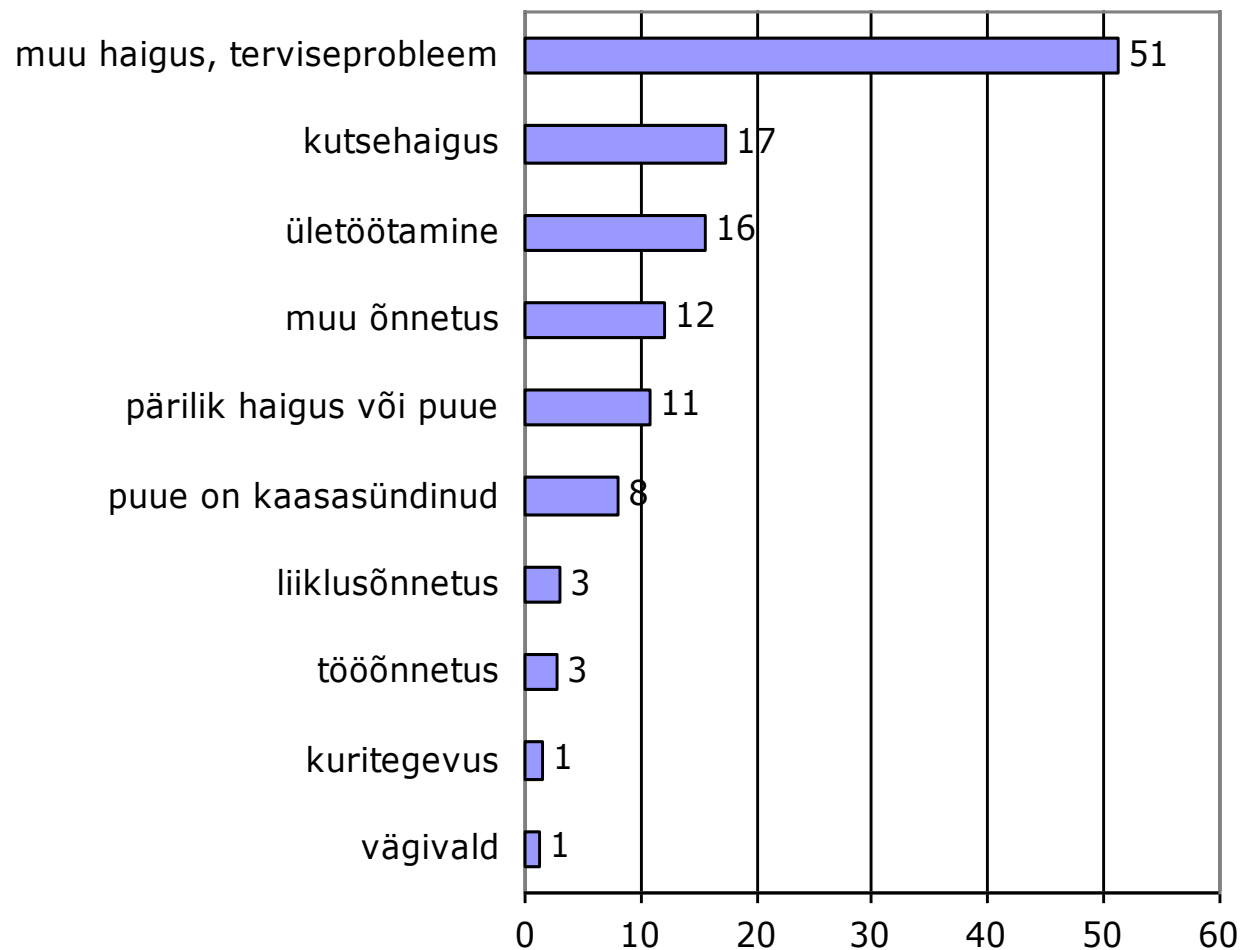
Puuetega inimeste töövõimekao protsent, %

RAKE

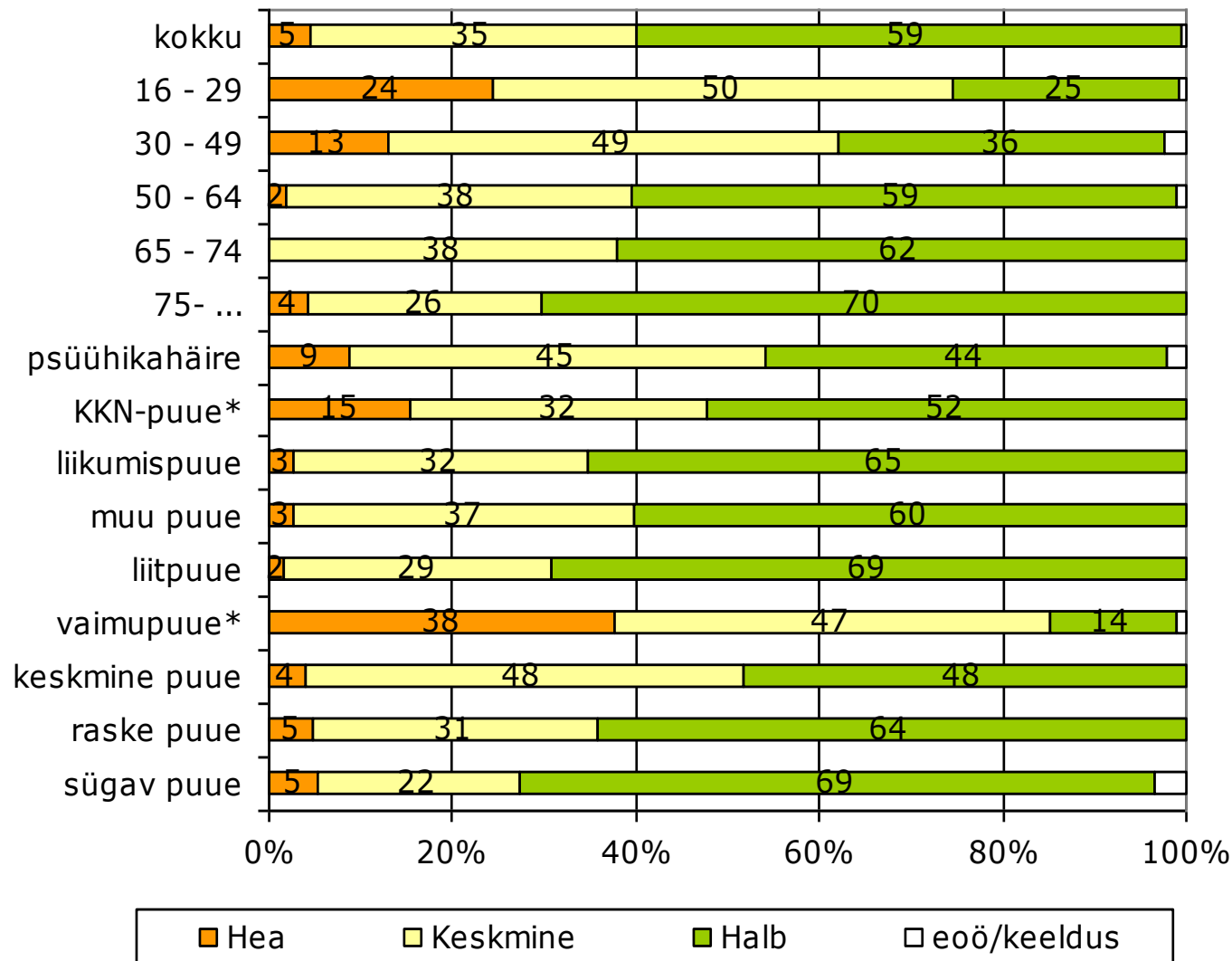
Kõige sagedamini on puude või töövõimetuse tekkimise põhjuseks haigus või terviseprobleem

RAKE

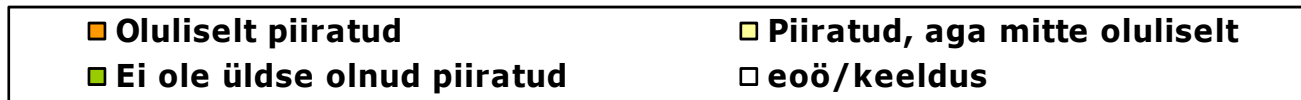
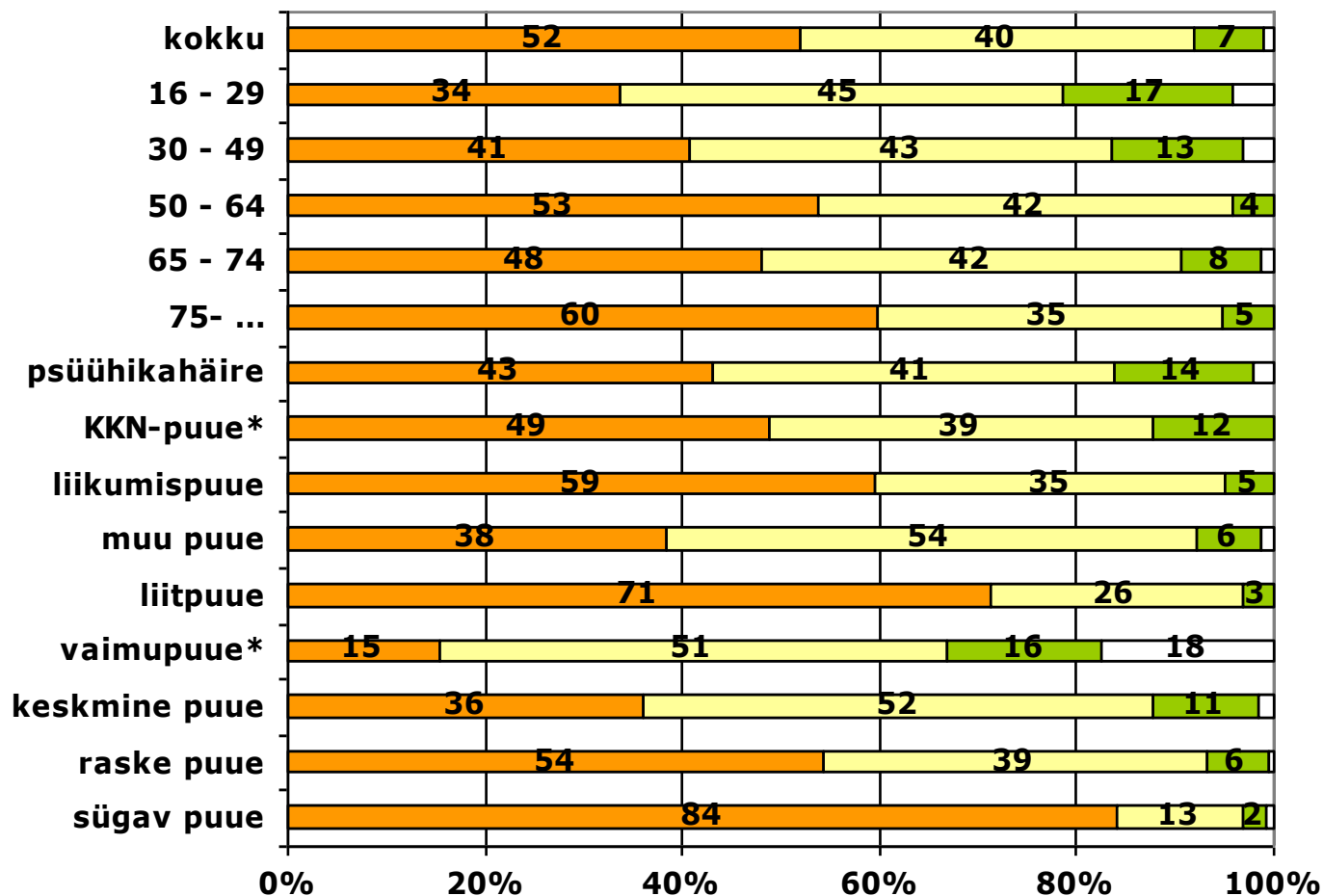
Suurem osa puudega inimesi hindab oma tervist halvaks

RAKE

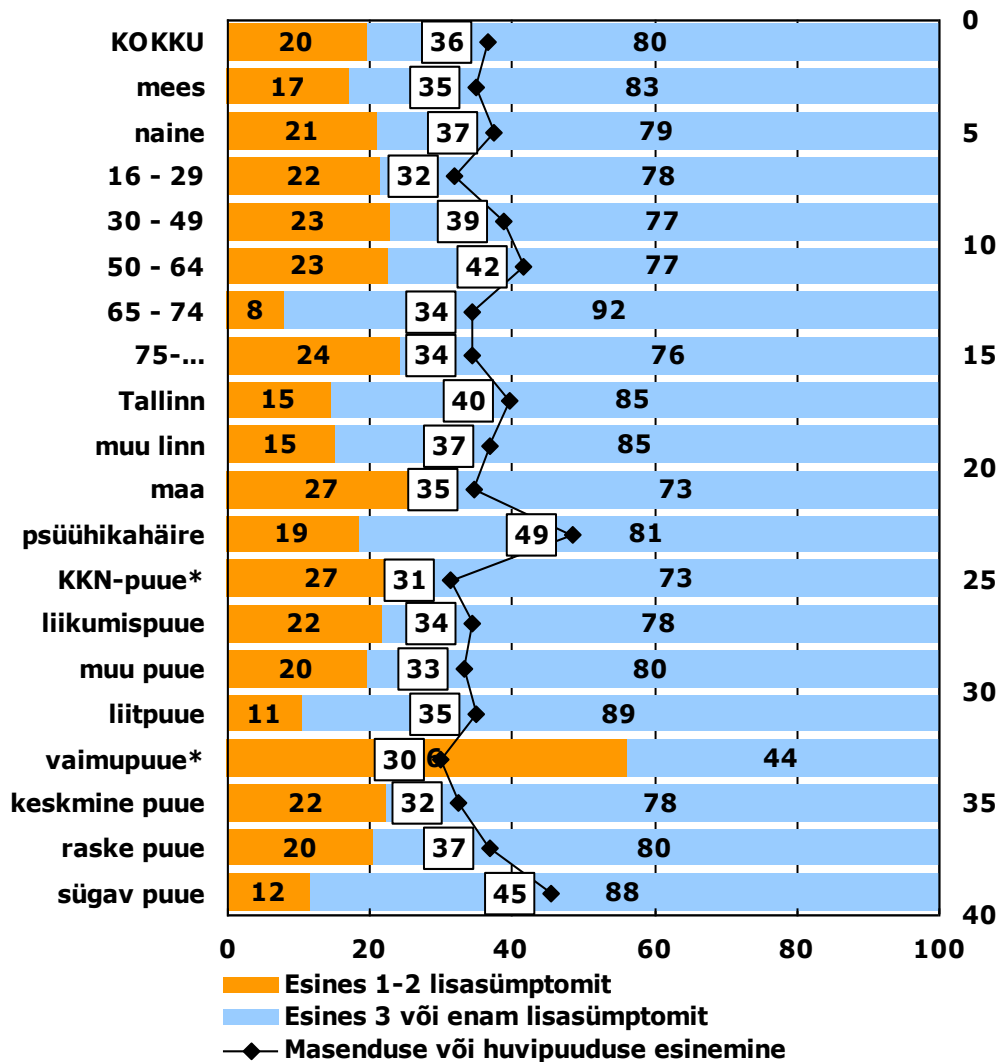
Mida raskem puue, seda enam tajutakse end piiratud tegevustes

RAKE

Enam kui kolmandik puudega inimestest on tundnud viimase 2 nädala jooksul püsivat masendust või huvipuudust

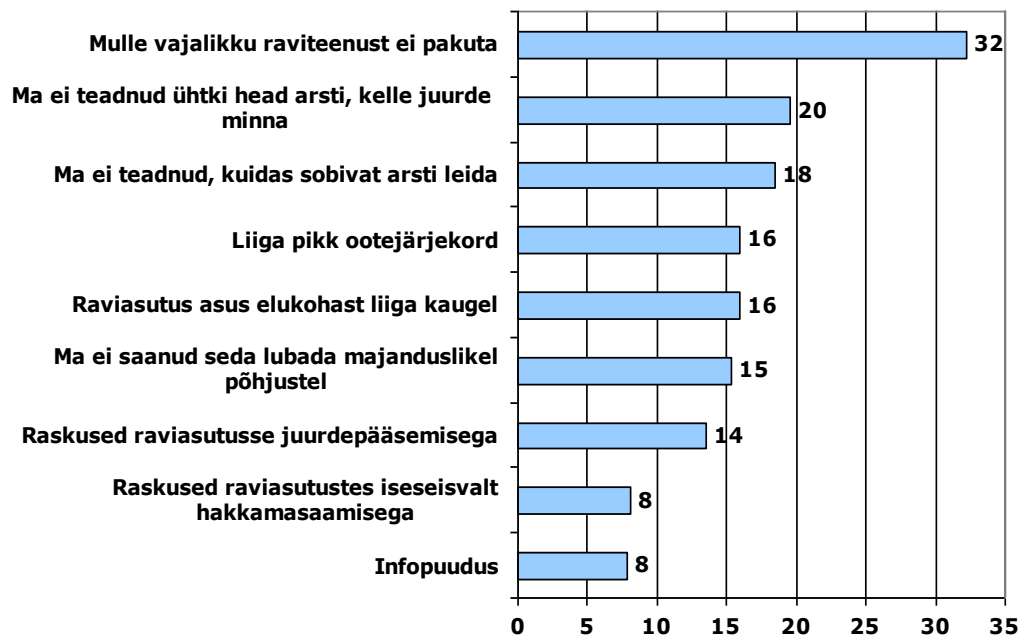

RAKE

Valdav enamik puuetega inimestest on saanud viimase aasta jooksul vajaduse korral alati arstiabi või konsultatsiooni

Arstiabi mittesaamise põhjused, %

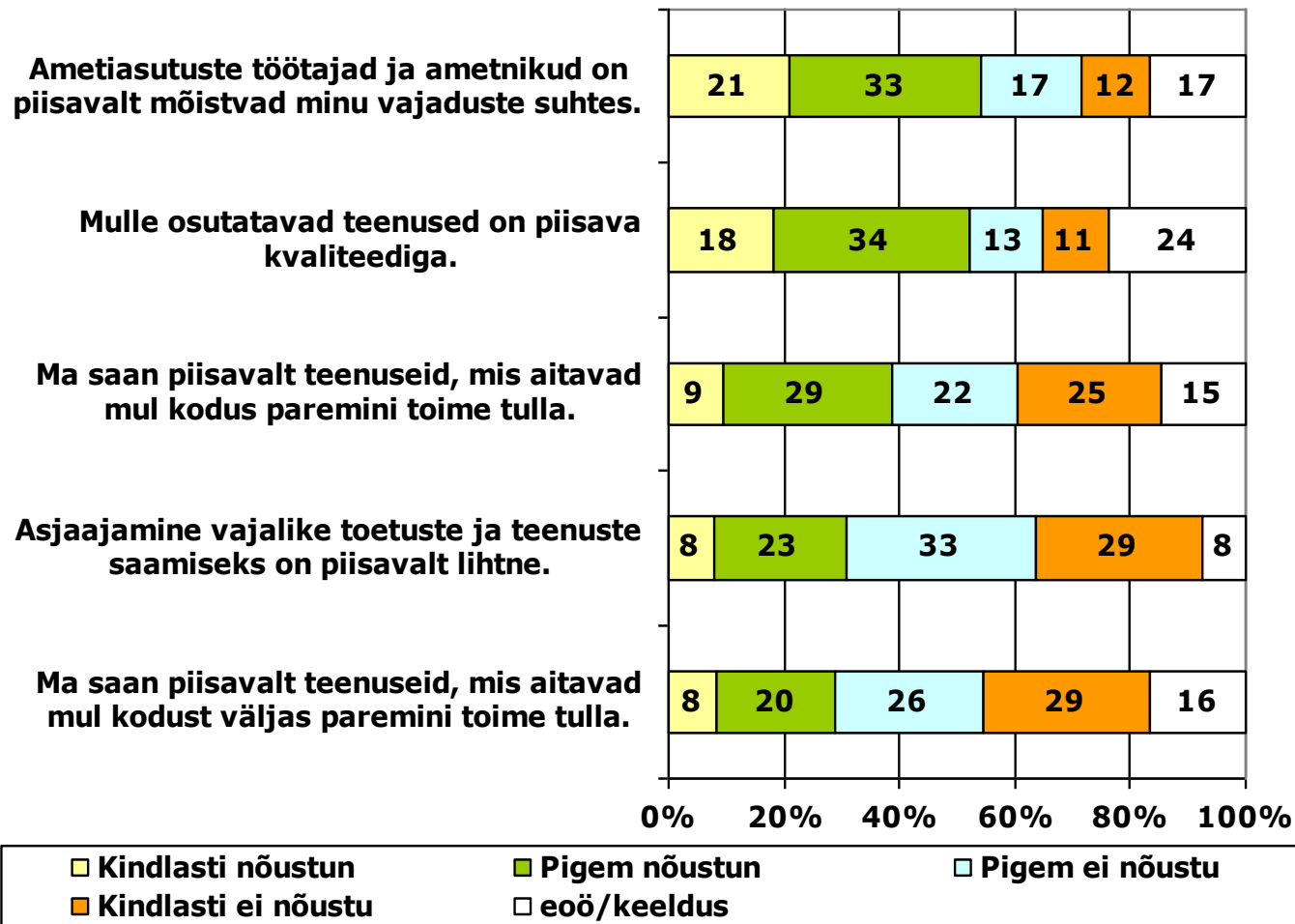

- 8% ei ole arstiabi saanud.
- Abi mitte-saanuid on rohkem KKN-puudega inimeste hulgas.

RAKE

Teenuseid taotlenud puudega inimesed olid kõige rohkem rahul ametnike suhtumisega ning teenuste kvaliteediga

RAKE

Kõige sagedamini saadi infot teenuste kohta arstilt ja lähedastelt

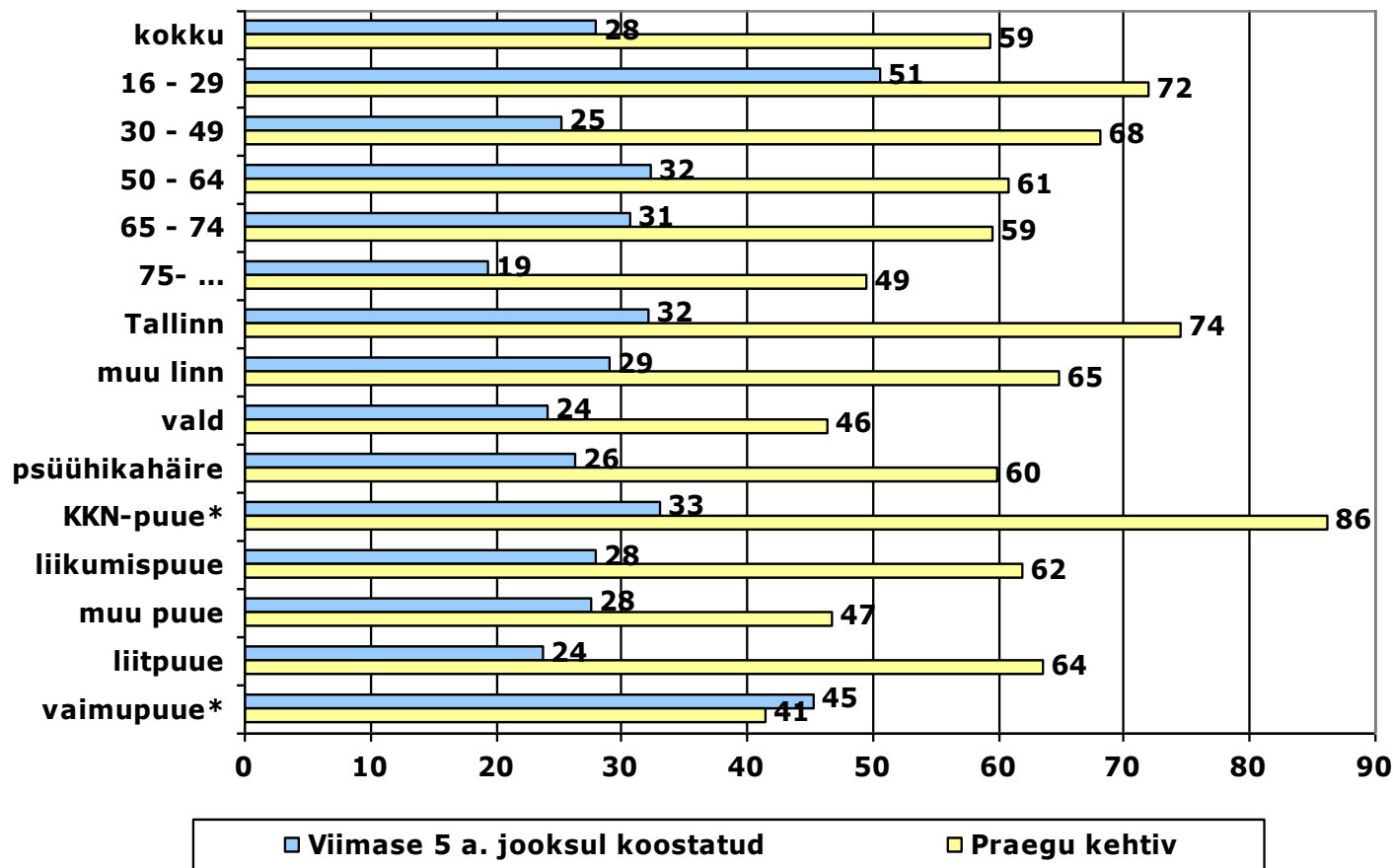
	Koht või isik, kellelt sai infot	Sobivad infoallikad
arstilt, perearstilt	39	63
lähedastelt, tuttavatelt	24	19
sotsiaaltöötajalt	17	37
ajakirjandusest, raadiost, televisioonist	17	25
sotsiaalkindlustusametist (Pensioniametist)	9	14
internetist	5	8
puuetega inimeste ühendustest	3	5
R-asutusest / -meeskonnalt	3	3
mõnelt teiselt kohaliku omavalitsuse töötajalt	2	5

NB! Üksi elavad puudega inimesed on saanud teenuste kohta harvem infot ning nad on ka teenuseid vähem kasutanud.

RAKE

R-plaan on koostatud sagedamini noorematele ning linnades elavatele puudega inimestele

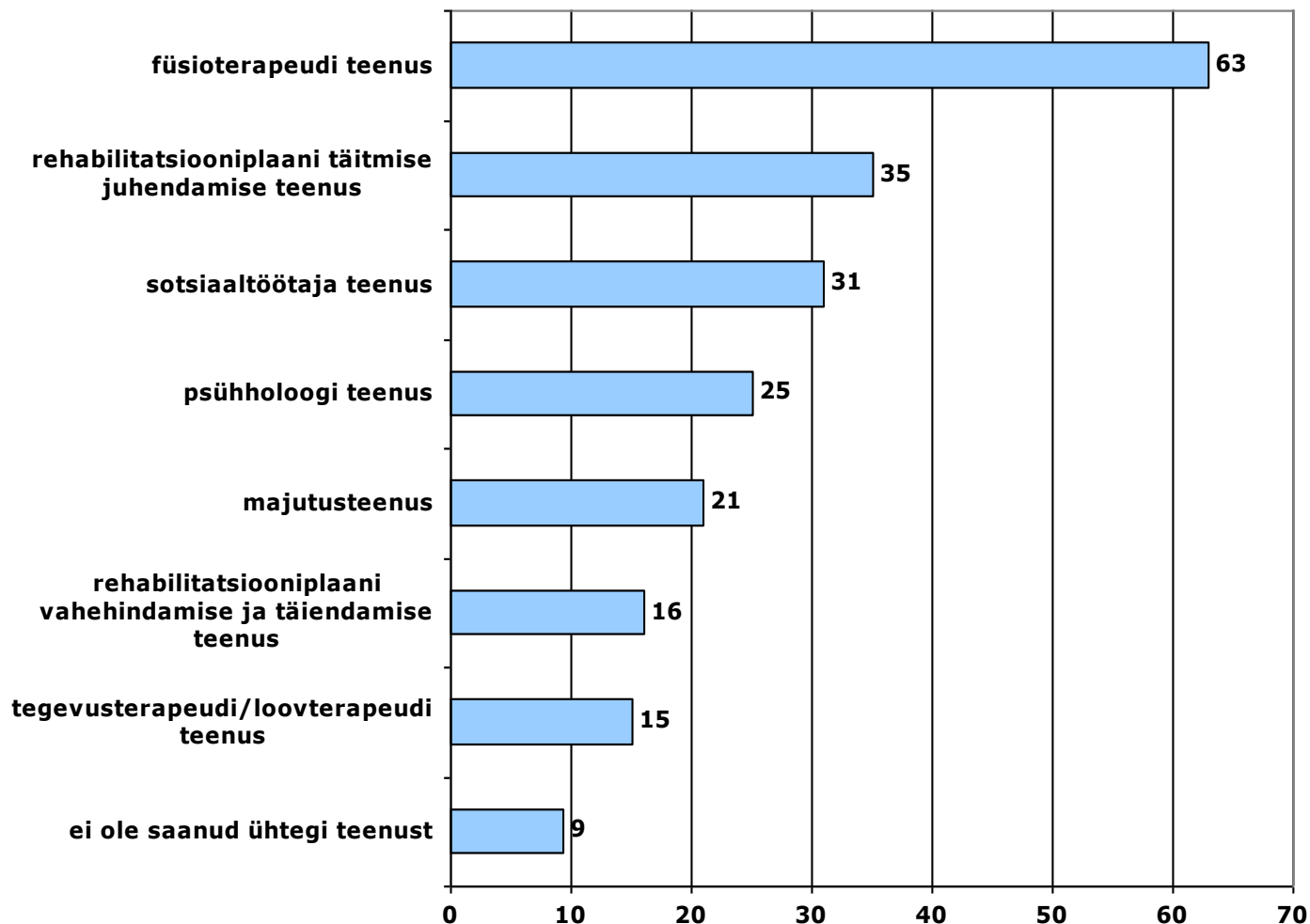

RAKE

Enim kasutatud ja vajatud teenused on füsioterapeudi, sotsiaaltöötaja, psühholoogi ning R-plaani täitmise juhendamise ja hindamise teenus

Sagedamini kasutatud teenused R-plaani alusel, %

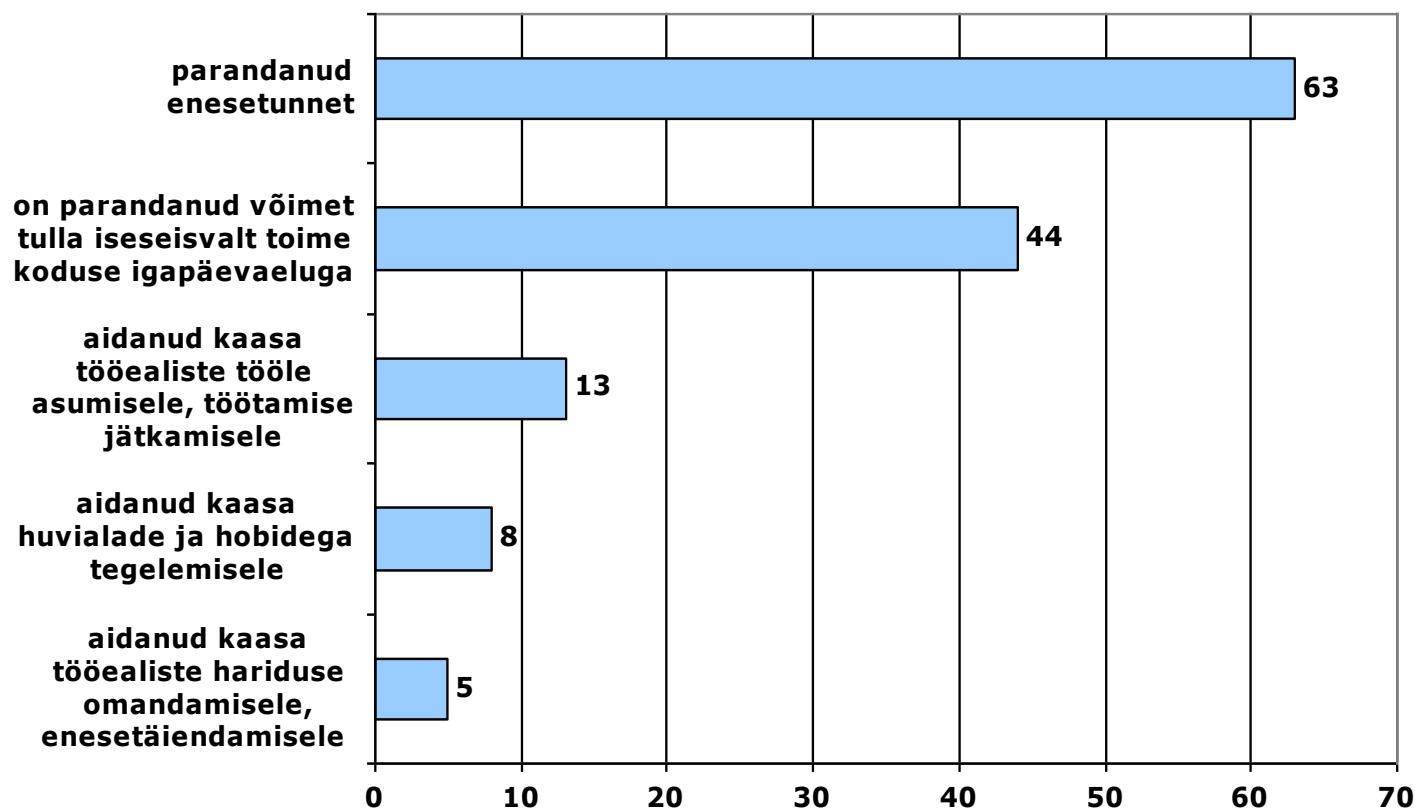

RAKE

R-teenused on parandanud kõige rohkem enesetunnet ja võimet tulla iseseisvalt toime

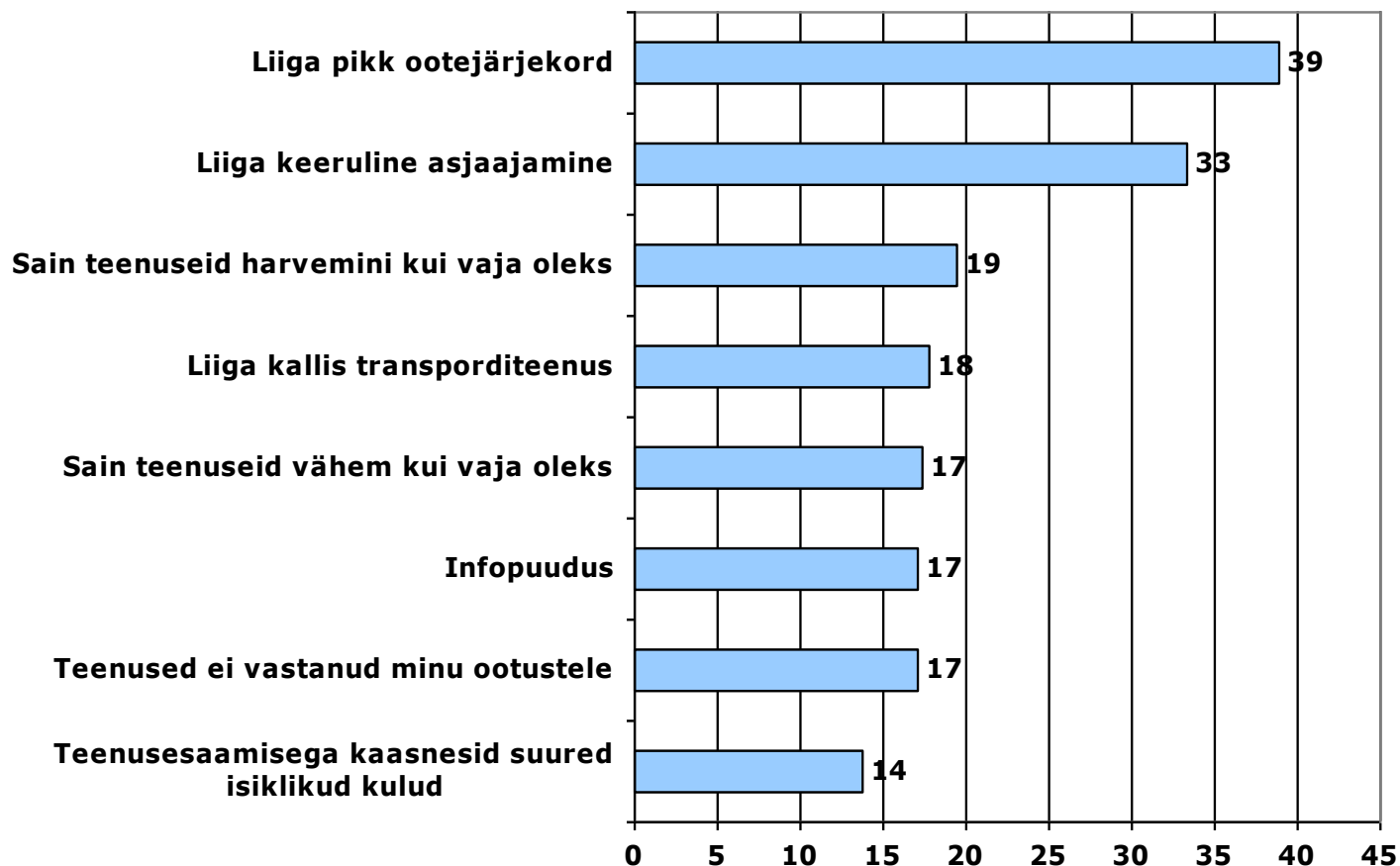
R-teenustest kasu saamise viisid, protsent kasu saanutest (81%)

RAKE

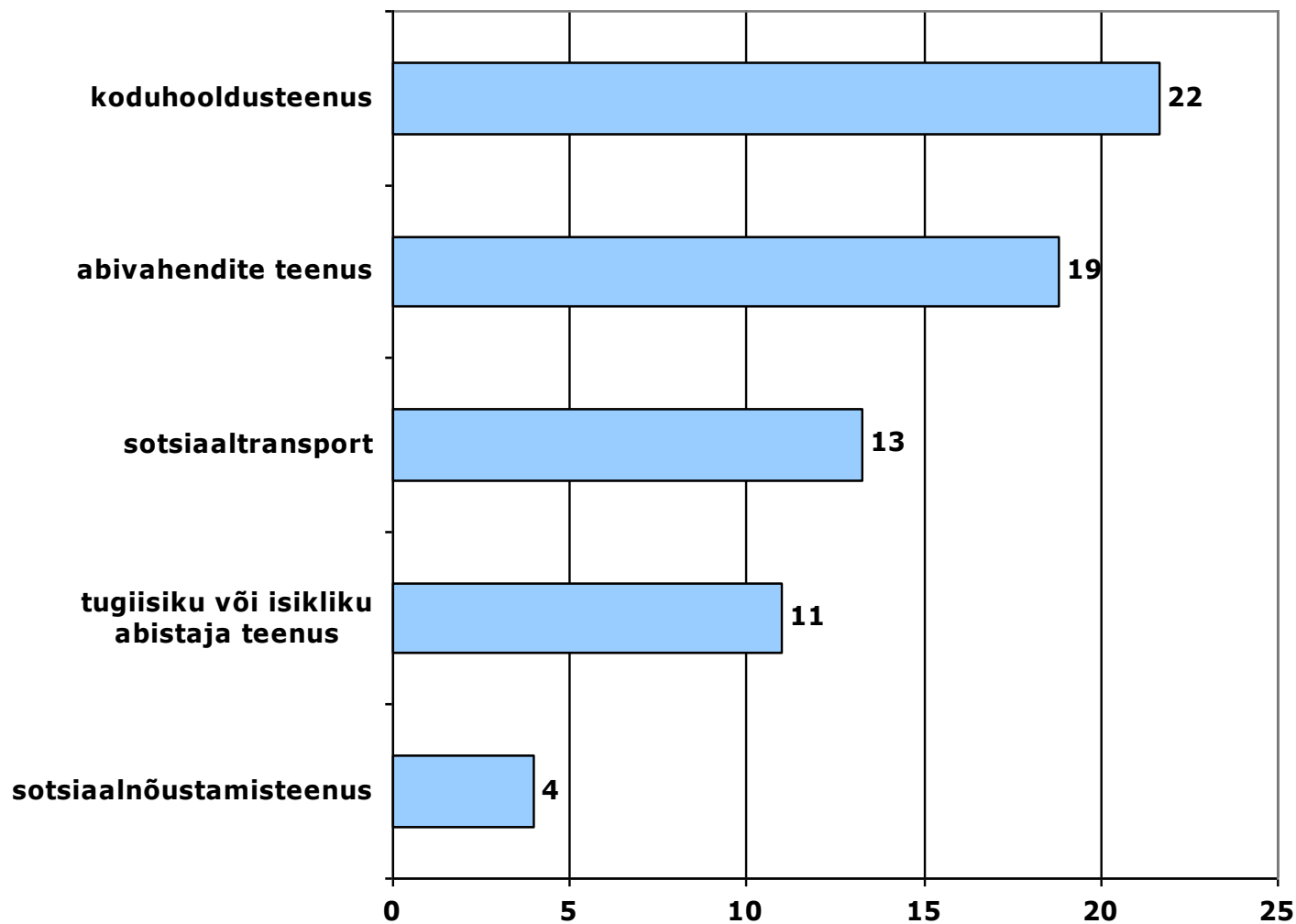
Enam kui poolte R-plaaniga puudega inimeste arvates esines teenuste saamisel mõni probleem

RAKE

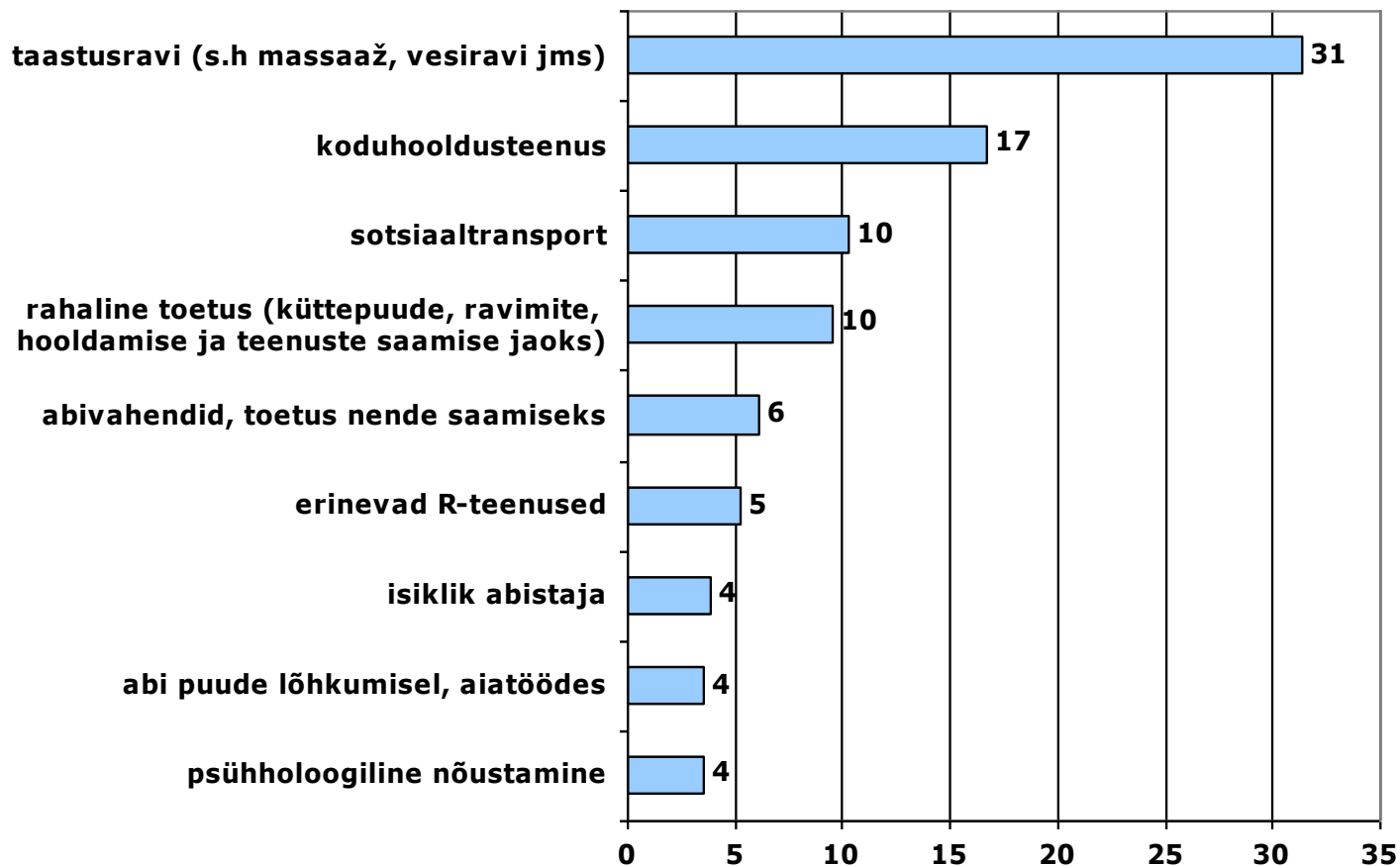
22% puudega inimestest on kasutanud viimase aasta jooksul mõnda sotsiaalteenust

RAKE

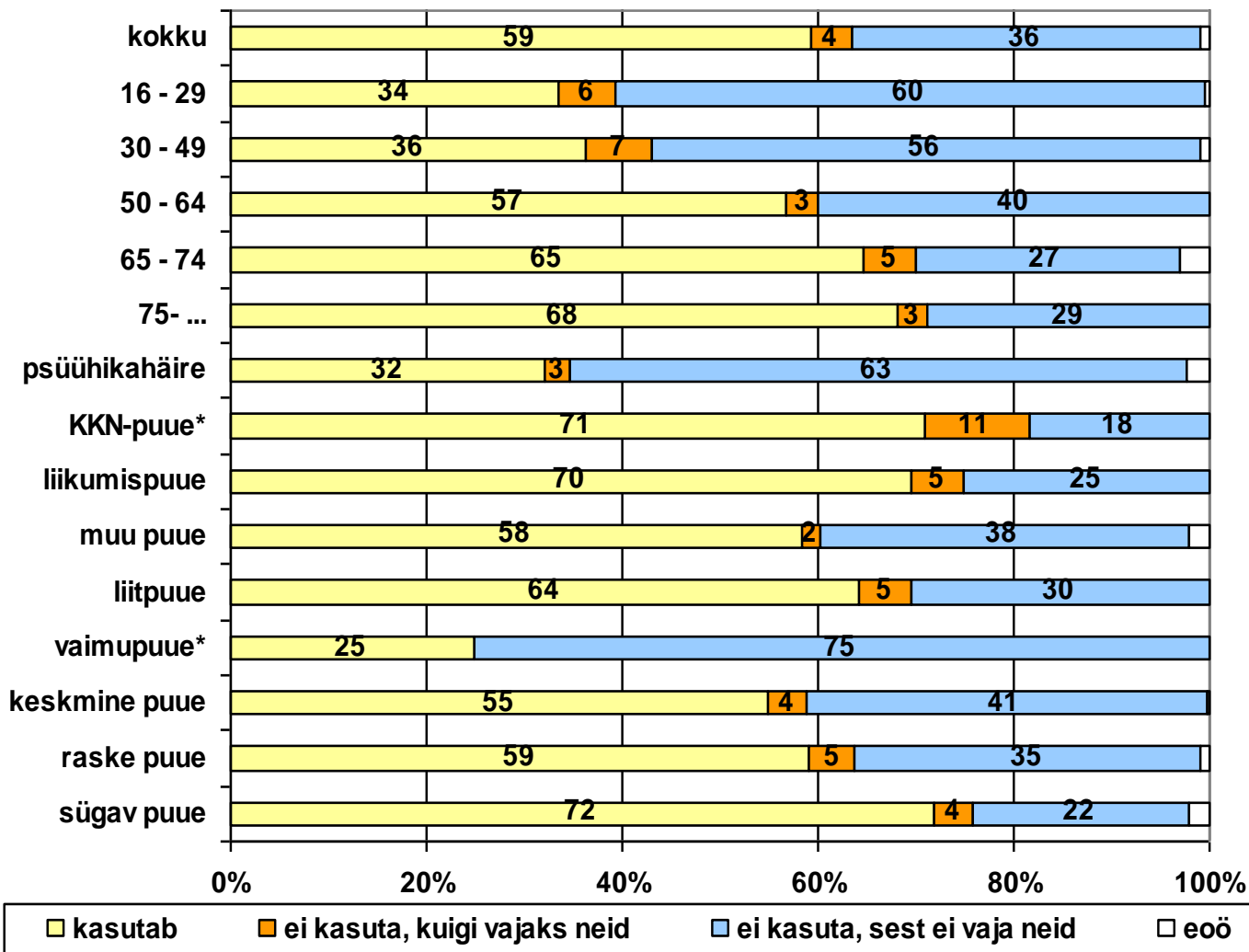
Kõige enam tuntakse vajadust taastusravi ja koduhooldusteenuse järele

RAKE

Sagedamini kasutavad abivahendeid vanemad, liikumis- ning kuulmis- ja nägemispuudega inimesed

RAKE

Abivahendite kasutamise või saamisega seotud probleeme

- Nõustamist abivahendite kasutamise ja saamise kohta on saanud 21% abivahendeid kasutavatest puudega inimestest, tööealised ja tallinlased sagedamini kui pensioniealised ning maal elavad puudega inimesed.
- 43% abivahendite kasutajatest ei olnud vahenditega rahul. Kõige enam nuriseti abivahendite kalli hinna ning nende vastupidavuse üle. Leiti veel, et abivahendid võiksid olla täiuslikumad ning lihtsamini kasutatavad.
- Ligi pooltel abivahendeid kasutavatel ja neid vajavatel inimestel on olnud probleeme vahendite saamisega. Sagedamini esinenud probleemideks olid abivahendite kallis hind, suured asjaajamiskulud, vähene teadlikkus ning taotlemise keerukus.

RAKE

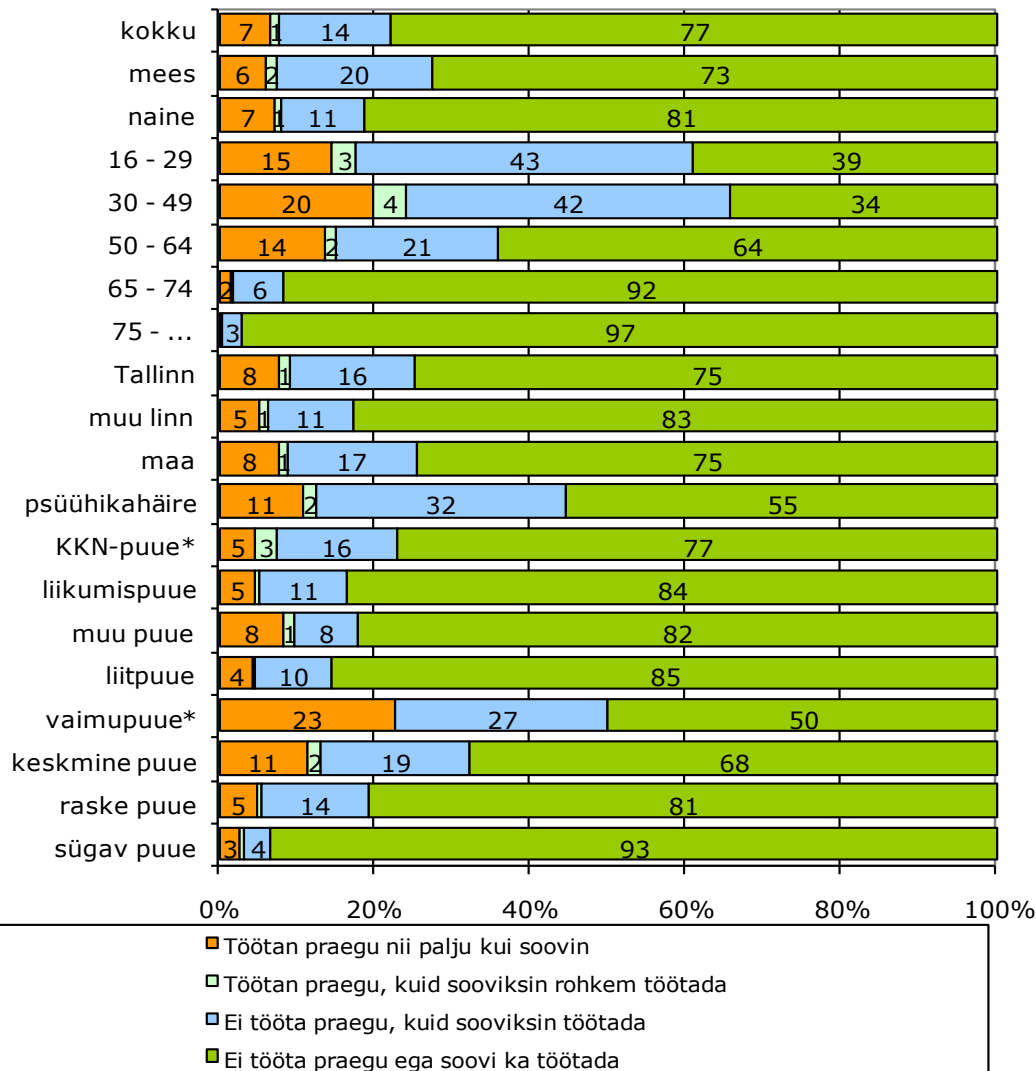
Eestis töötab 8% puuetega inimestest

- Enam kui 90% hõivatutest on nii oma töö kui töökoormusega rahul.
- Mittetöötamise üheks olulisemaks põhjuseks on pensionile jäämine – ligi pooled mittetöötavatest puuetega inimestest lahkusid viimaselt töökohalt just seetõttu. Peaaegu viiendiku jaoks oli lahkumise põhjuseks puue ja sellest tulenevad piirangud.
- Kui tööelistest töötab 18%, siis pensioneelistest vaid 2%. Neid, kes ei tööta, kuid sooviksid töötada, on pensionealiste seas 4%, aga tööeliste hulgas umbes kolmandik.

RAKE

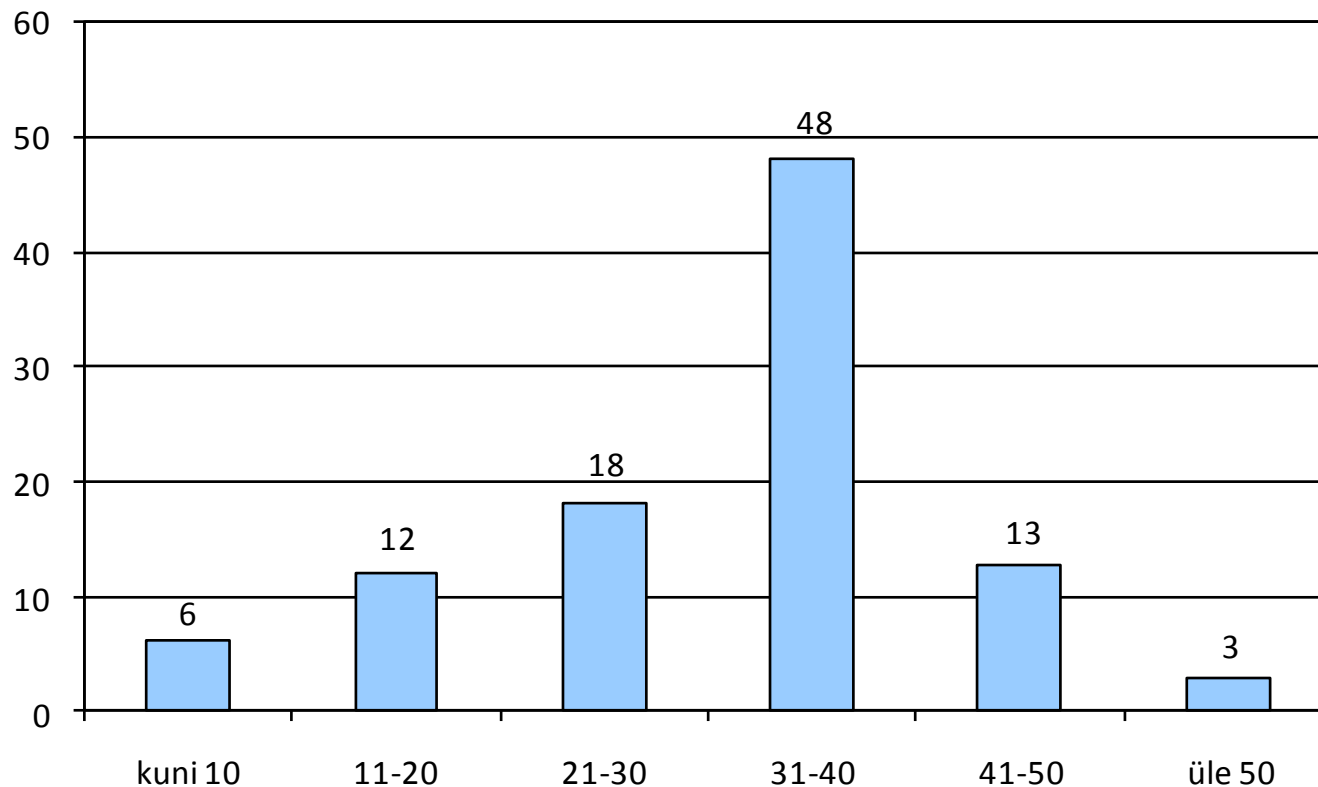
Puude raskusastme tõustes väheneb töötajate ja töötada soovivate inimeste osakaal

RAKE

Ligi 85% töötab nädalas kuni 40 tundi, kusjuures valdavaks on normajaga töötamine

RAKE

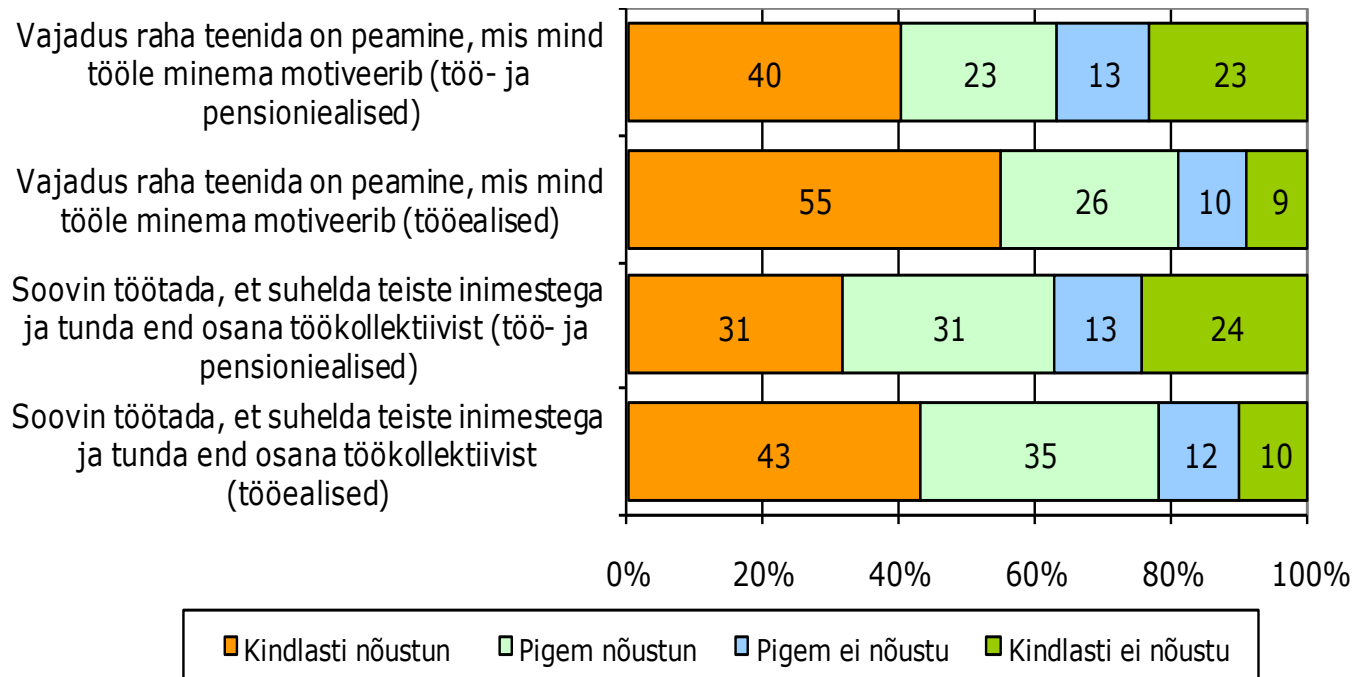
Enamasti leiavad puuetega inimesed rakendust lihtsamatel töödel

- Peaaegu iga teine töötav puudega inimene on oma praegusel põhitöökohal töötanud kuni 4 aastat.
- Valdavalt kasutatakse töö leidmiseks sotsiaalset võrgustikku või leitakse töö omal algatusel.
- Töötamise suurima takistusena tuuakse välja transpordi ebapiisavat korraldust ja kallidust.

RAKE

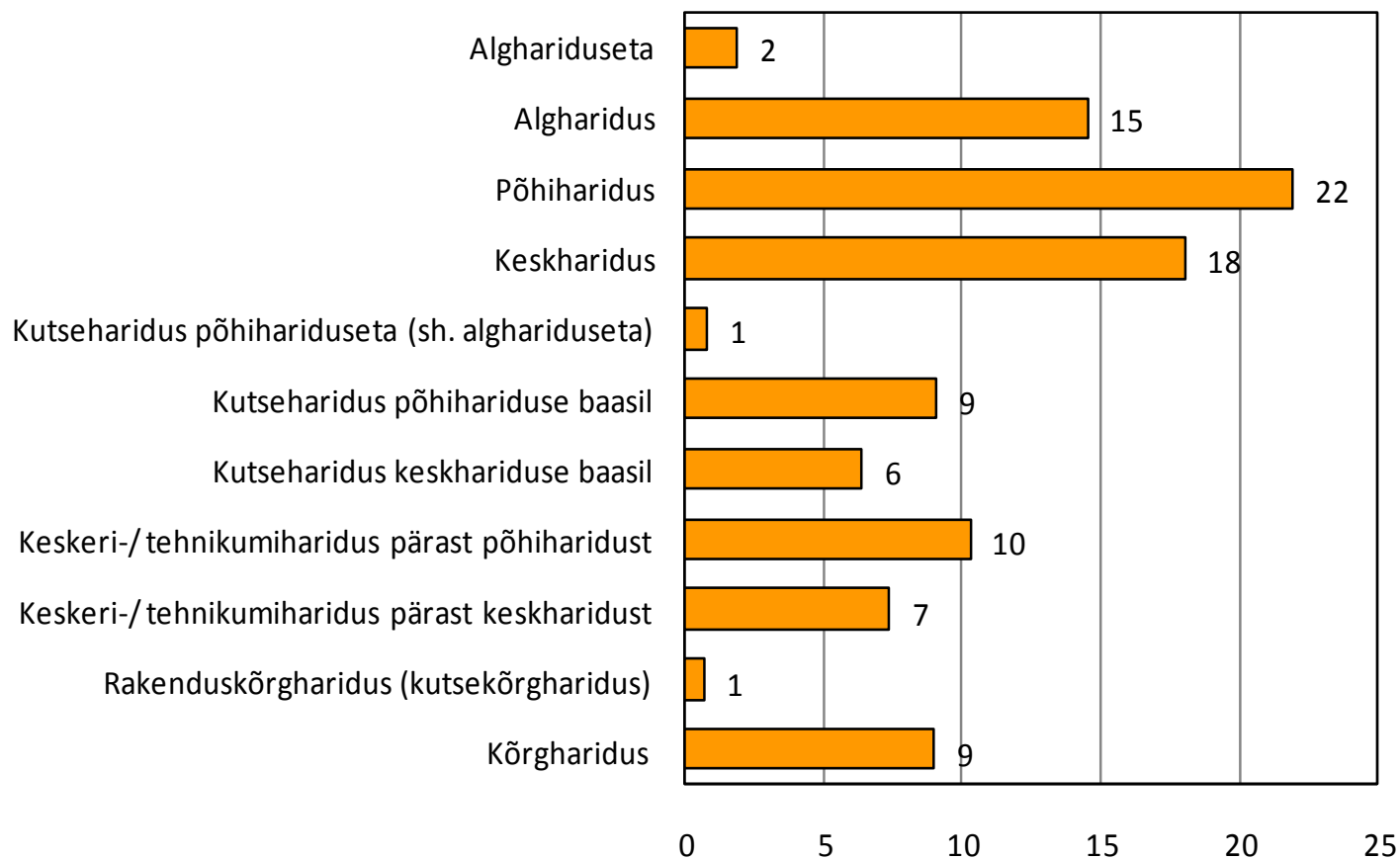
Enamikule puuetega inimestest on vajadus raha teenida peamiseks töötamise motivaatoriks, umbes sama tähtsaks töötamise põhjuseks peetakse võimalust suhelda teiste inimestega ja tunda end osana töökollektiivist

RAKE

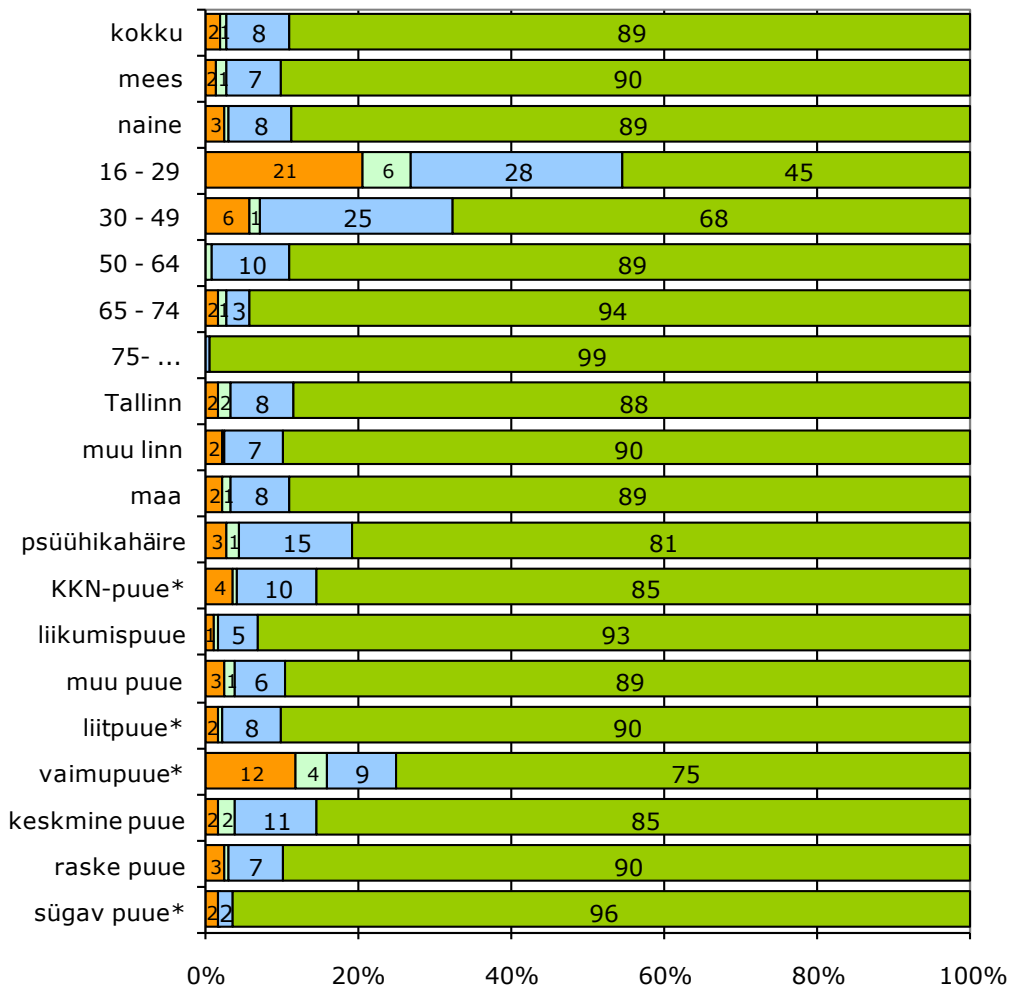
Ligi 40% puuetega inimestest on põhiharidus või vähem

RAKE

Õppimisest on huvitatud eelkõige nooremaealised

■ Õpin praegu nii palju kui soovin ■ Õpin praegu, kuid sooviksin rohkem õppida
■ Ei õpi praegu, kuid sooviksin õppida ■ Ei õpi praegu ega soovi ka õppida

RAKE

Õppida soovitakse väga erinevaid oskusi ja teadmisi

- Kõige rohkem tuntakse vajadust arvutiõppe ja võõrkeelte omandamise järele.
- Õppimist või enesetäiendamist piiravad tegurid tulenevad peamiselt majanduslikest või tervislikest piirangutest.
- Õppivad puuetega inimesed pole üldiselt viimase 12 kuu jooksul tunnetanud puude tõttu probleeme ega ebameeldivusi seoses kooliskäimise, õppimise või enesetäiendamisega.
- Umbes pooled puuetega inimestest arvavad, et neil on teistega täiesti või üsna võrdsed võimalused õppida erinevates õppeasutustes. Ebavõrdsust toonitatakse rohkem kutseõppeasutuses ja kõrgkoolis õppimise puhul.

RAKE

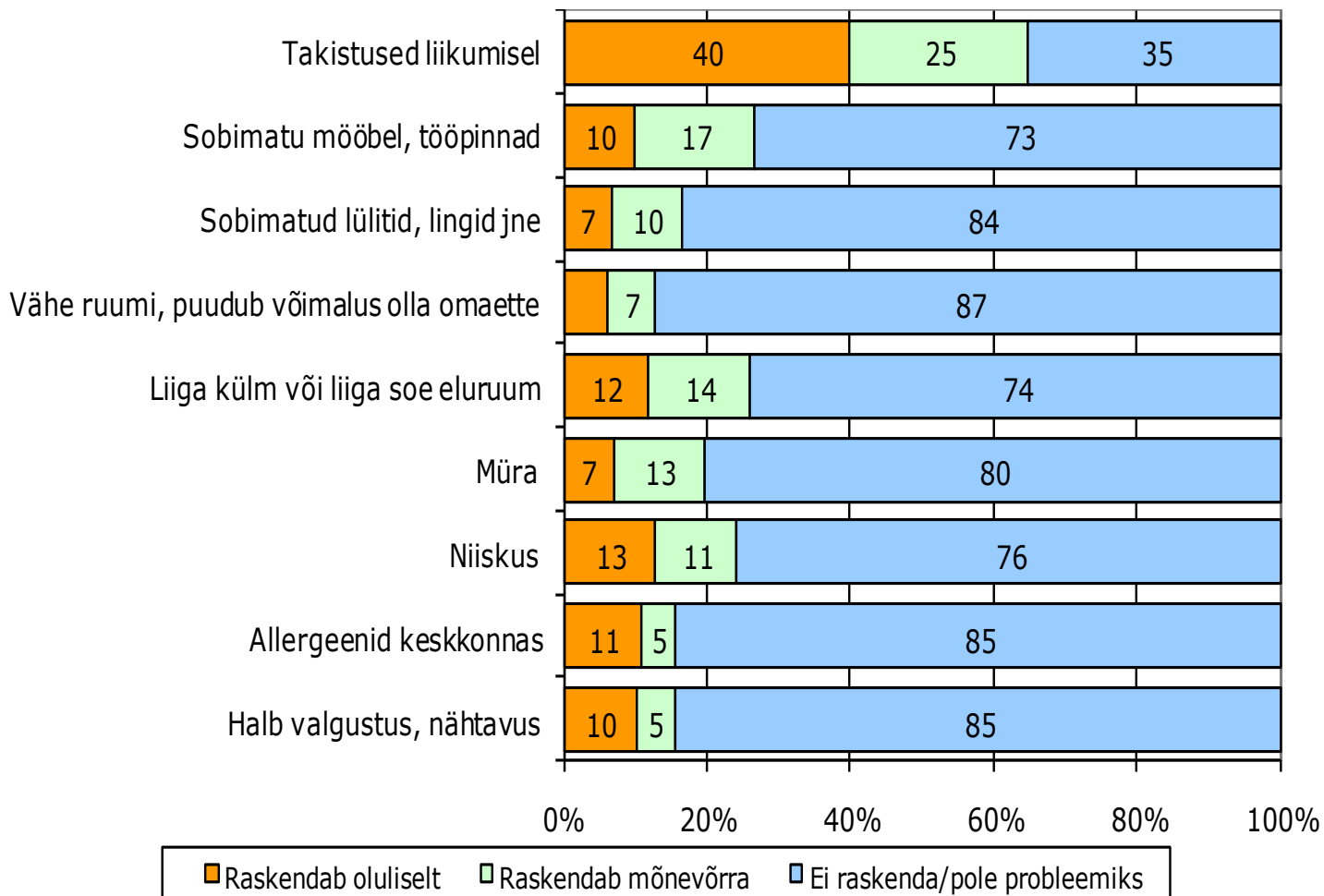
Peaaegu kaks kolmandikku puuetega inimestest elab kortermajades

- Teiste elamutüüpidenä on olulised talumaja ja ühepereelamu.
- Iga viies puudega inimene arvab, et tema eluruum vajaks puudest tulenevalt kohandamist, neist umbes kahel kolmandikul pole eluruume üldse kohandatud ja ülejäänutel on osaliselt kohandatud. Eluruumi kohandamist vajavad rohkem füüsilise puudega inimesed.
- Valdavaks probleemiks igapäevasel toimetulekul nende puuetega inimeste jaoks, kelle eluruum on kohandatud või kes seda (täiendavalt) vajaksid, on takistused liikumisel.

RAKE

40% puuetega inimeste arvates raskendavad takistused liikumisel oluliselt neil igapäevaste tegevustega toimetulekut oma eluruumis

RAKE

Pooled puuetega inimestest sõltuvad materiaalselt kas täielikult või osaliselt mõnest lähedasest

- Puuetega inimeste leibkonna keskmine sissetulek oli 2009. aastal 7361 ja isiklik sissetulek 4665 krooni.
- Töötavatel puudega inimestel oli isiklik sissetulek keskmiselt 6910 ning mittetöötavatel puudega inimestel 4502 krooni.
- Praegune sissetulek on piisav toimetulekuks ligi kolmveerandil puuetega inimestest, ülejäänutel ei jätku raha ka vältimatute kulutuste tarbeks.
- Valdav enamik puuetega inimestest vajab igapäevaselt kellegi teise abi ja peamiseks abistajaks on üldiselt leibkonnaliige või keegi teine lähedastest.
- Puudest tingitud lisakulutusi esineb 90% puuetega inimestest. Peamiselt tehakse lisakulutusi ravimitele, transpordile ja üldistele kommunaalkuludele.

RAKE

Kodust väljas käimisest on loobunud 12% puuetega inimestest

- Umbes pooled puuetega inimestest käivad kodust väljas iga päev või peaaegu iga päev. Viiendik käib väljas mõnel korral nädalas ning neid, kes käivad väljas mõned korrad kuus või veel harvem, on 17%.
- Väljas käimisest loobumise peapõhjuseks on liikumisprobleemid (puude või haiguse tõttu liikumatu, liiga keeruline majast välja saada või väljas liikuda).
- Väljas käimisest loobunud puuetega inimesed tunnevad peamiselt puudust ametliku saatja või abistaja toetuse, samuti liikumist soodustavate abivahendite järele.

RAKE

Transpordiks kasutatakse peamiselt lähedase või isiklikku autot või ühistransporti

- Puuetega inimestest 9% ei kasuta transpordivahendeid, sest ei vaja seda.
- Suur osa (57%) puuetega inimestest kasutavad pereliikme, lähedase või isiklikku sõiduautot. Peaaegu sama levinud on liikumine ühistranspordivahenditega (52%). Kui Tallinnas kasutatakse peamiselt ühistransporti, siis maapiirkondades kasutatakse liikumiseks rohkem sõiduautot.
- Umbes pooltel ühistransporti kasutavatest puuetega inimestest pole ühistranspordi kasutamisega mingeid probleeme. Iga kuues toob välja, et transport on kallid ning umbes viiendik on neid, kes märgivad halba terviseseisundit või enesetunnet, mis võib takistada ühistranspordi kasutamist. Muudest probleemidest mainitakse eeskätt seda, et ühistransport ei sõida sobivatel aegadel ega marsruutidel.

RAKE

Umbes kümnendik puuetega inimestest kuulub mõnda puuetega inimeste organisatsiooni

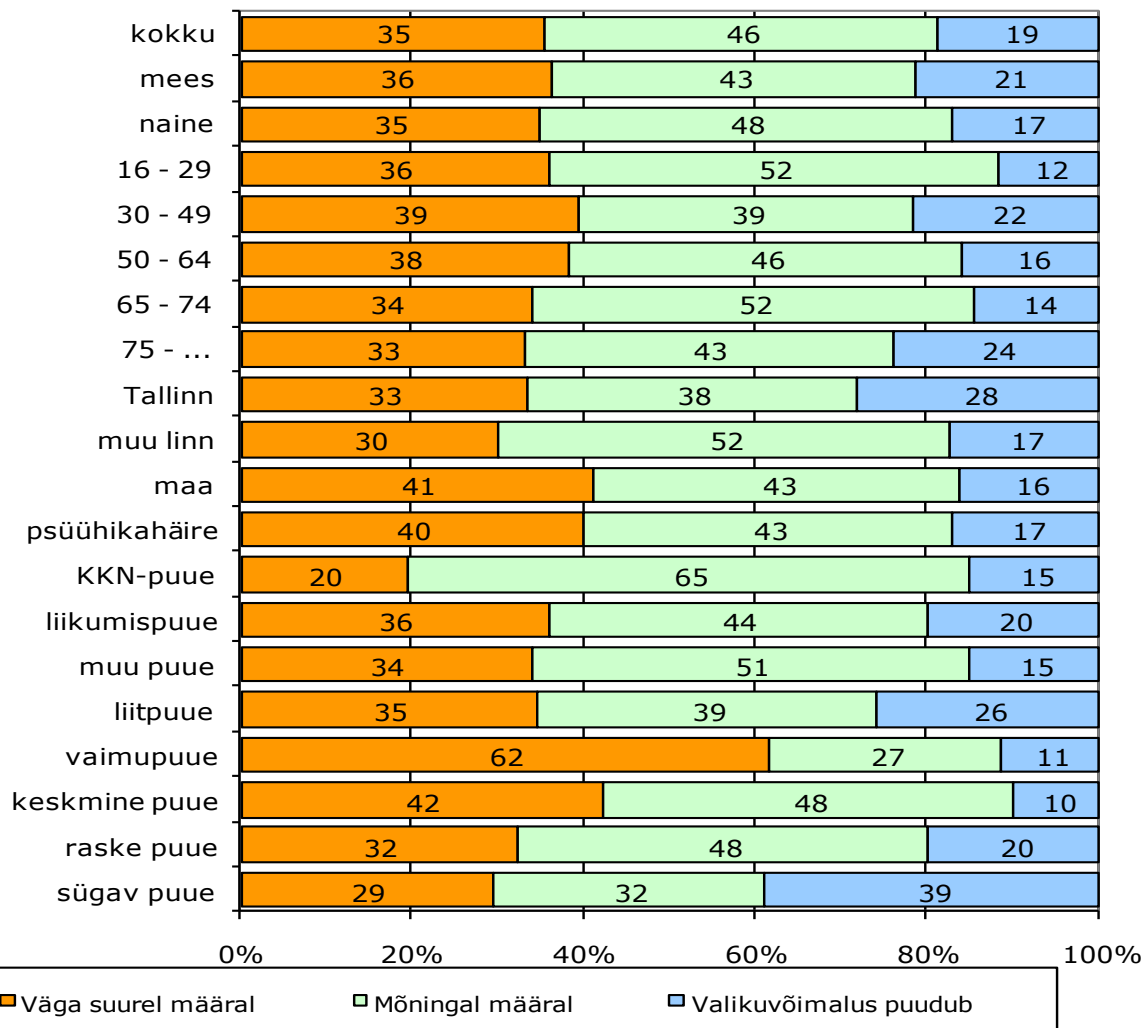
- 7% osaleb aktiivselt organisatsiooni tegevustes. Kolm neljandikku väidab, et nad ei kuulu organisatsiooni ega tunne selle vastu ka huvi. Nooremad inimesed võtavad organisatsioonide tegevusest oluliselt aktiivsemalt osa kui vanemad.
- Organisatsioonilise kuuluvuse poolest on kõige aktiivsemad isikud vaimupuudega ja kõne-, kuulmis- ja nägemispuudega vastajad.

RAKE

Võimalusi vaba aja veetmisel peavad puuetega inimesed üldiselt üsna heaks

Võimalus valida, kuidas veeta oma vaba aega, %

RAKE

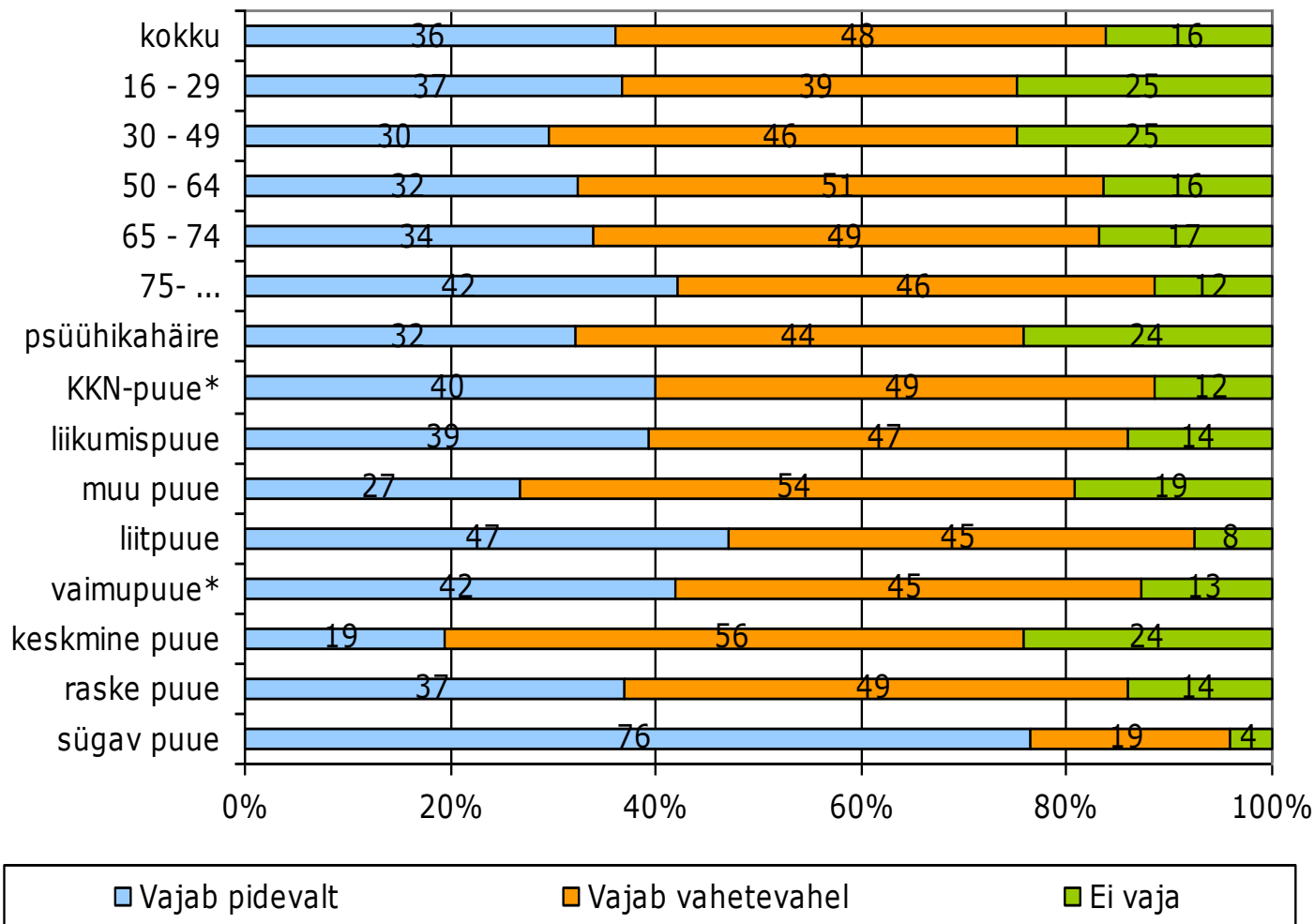
Erinevate tegevuste lõikes on vaba aja veetmise võimalused erinevad

- Liikumine vabas õhus
- Tubased tegevused
- Kinos, teatris, kontserdil või kunstinäitustel käimine
- Kohvikus, restoranis või baaris käimine
- Perekonnaliikmete, sugulaste või sõprade külastamine, nendega suhtlemine
- Seltskondlikel üritustel käimine
- Teiste sarnaste hobidega inimestega kohtumine
- Puhkusereisidel käimine

RAKE

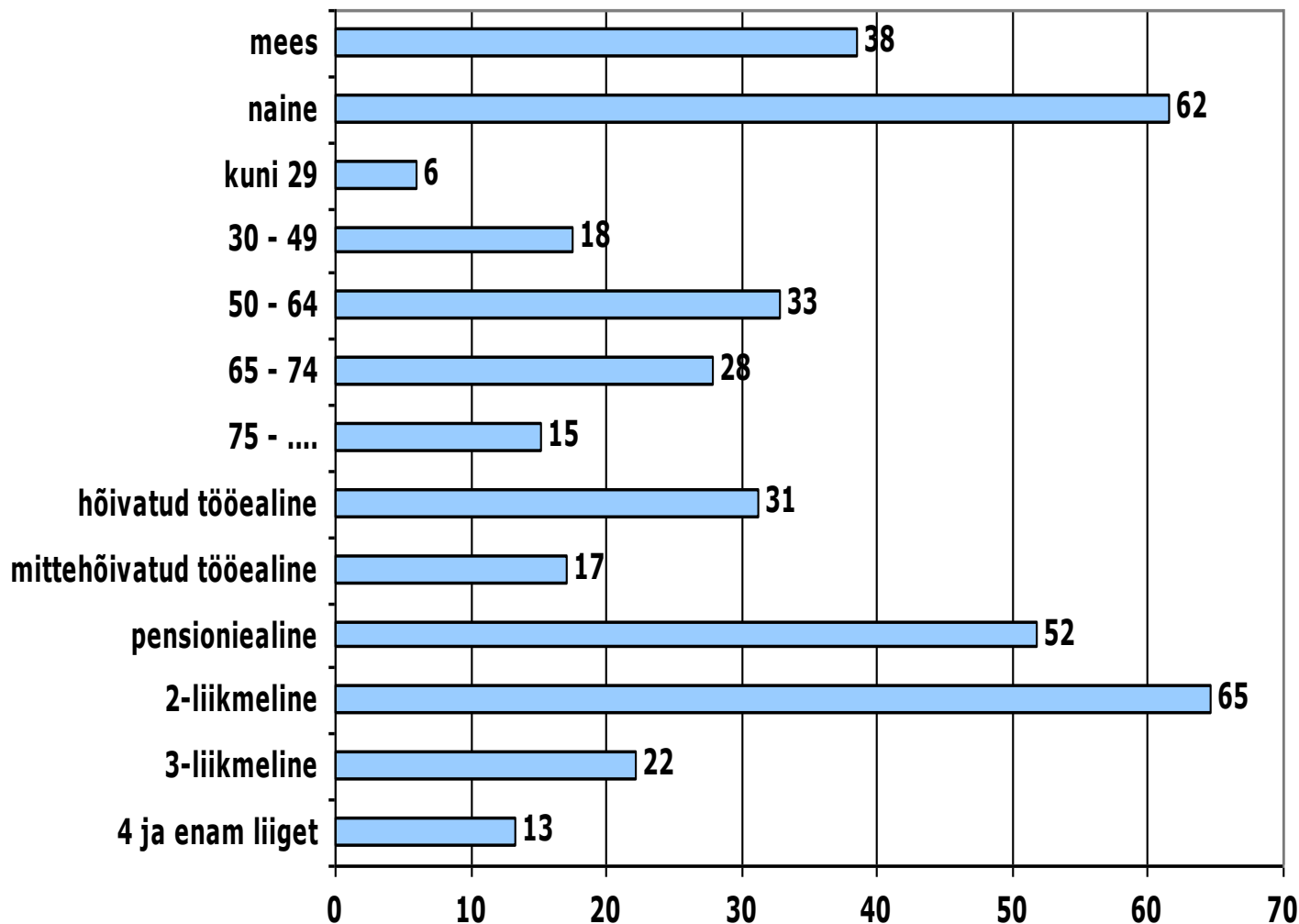
Kõrvalabi vajajaid on rohkem üle 74-aastaste ning raske ja sügava puudega inimeste seas

RAKE

Tüüpiline puudega inimese pereliikmest hooldaja on naissoost vanaduspensionär

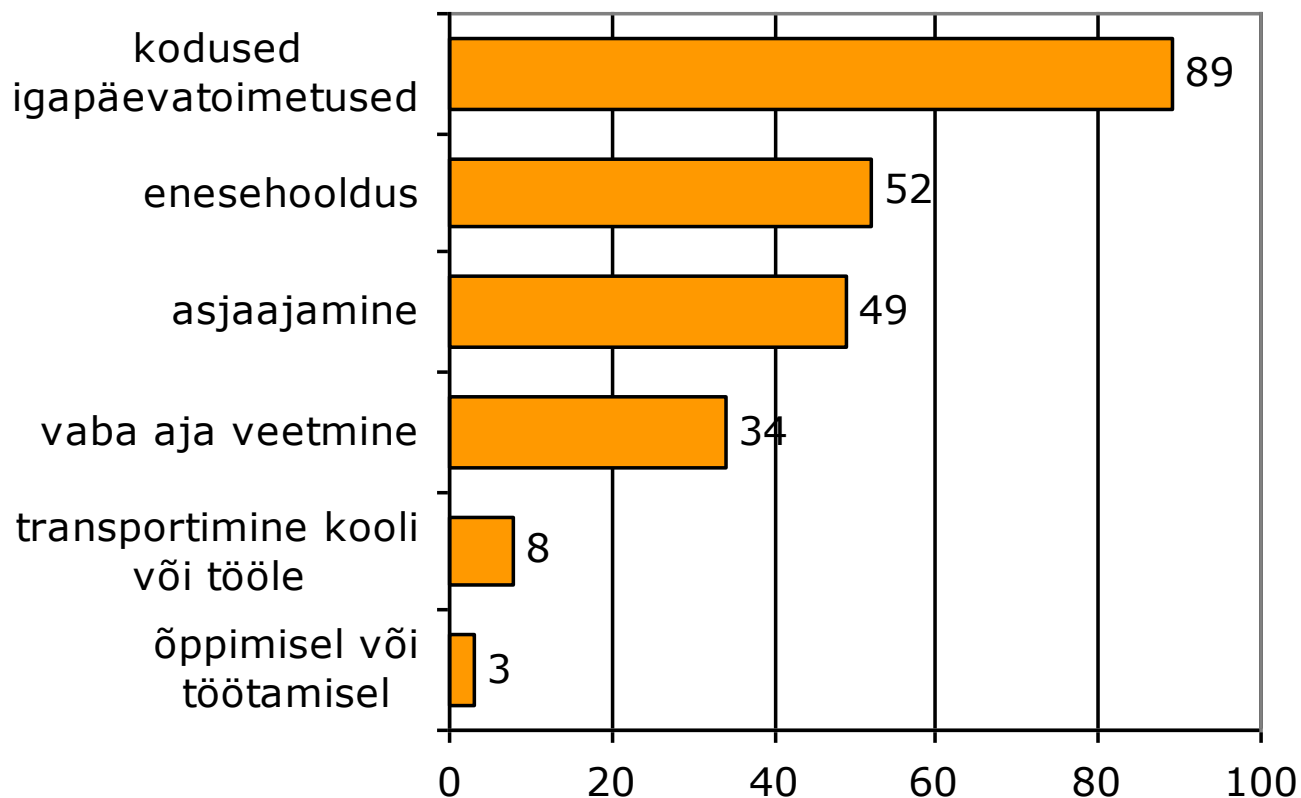

RAKE

Kõige sagedamini aidatakse puudega inimest koduste igapäevatoimingute juures

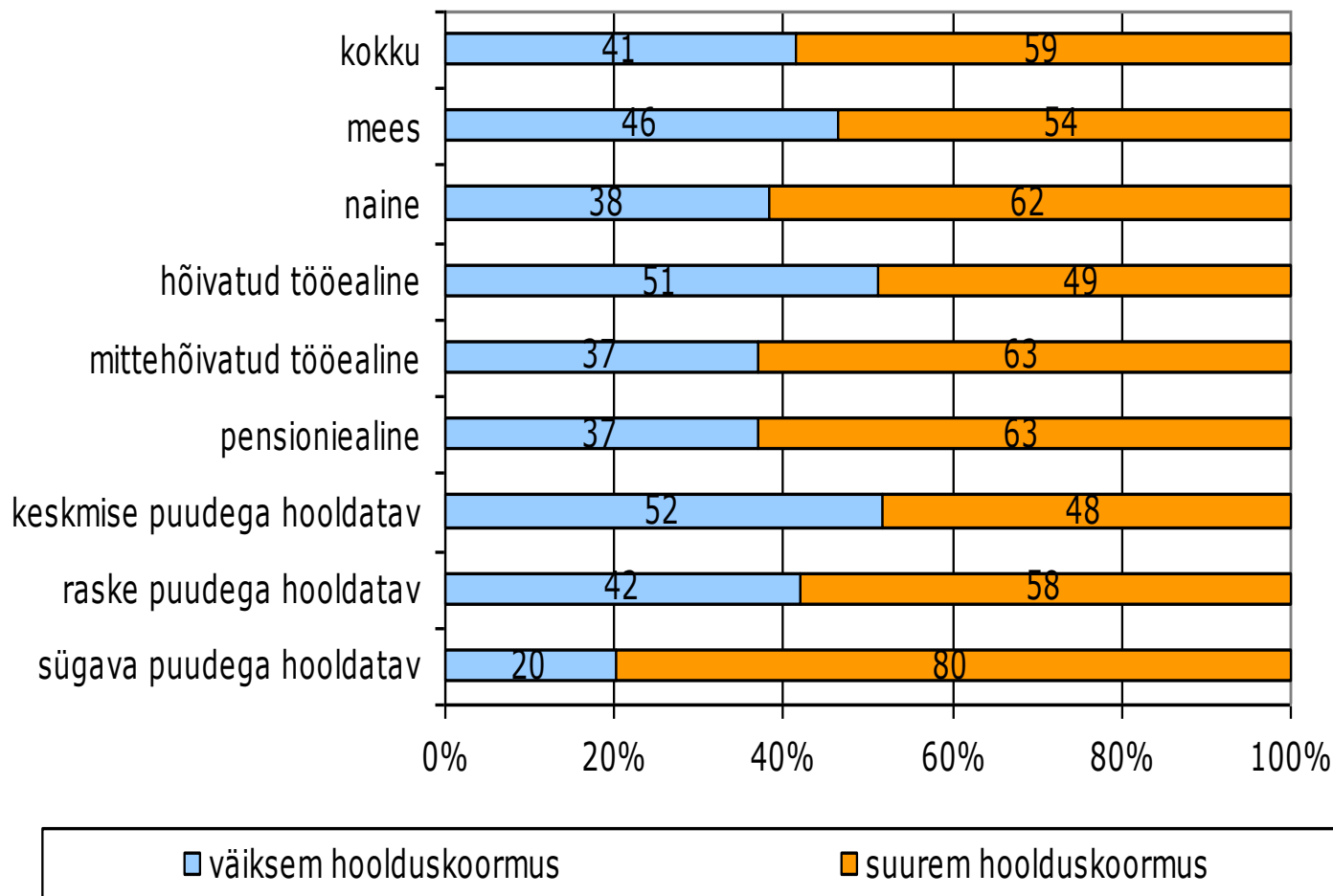
Peamised abi liigid igapäevaseks toimetulekuks, %

RAKE

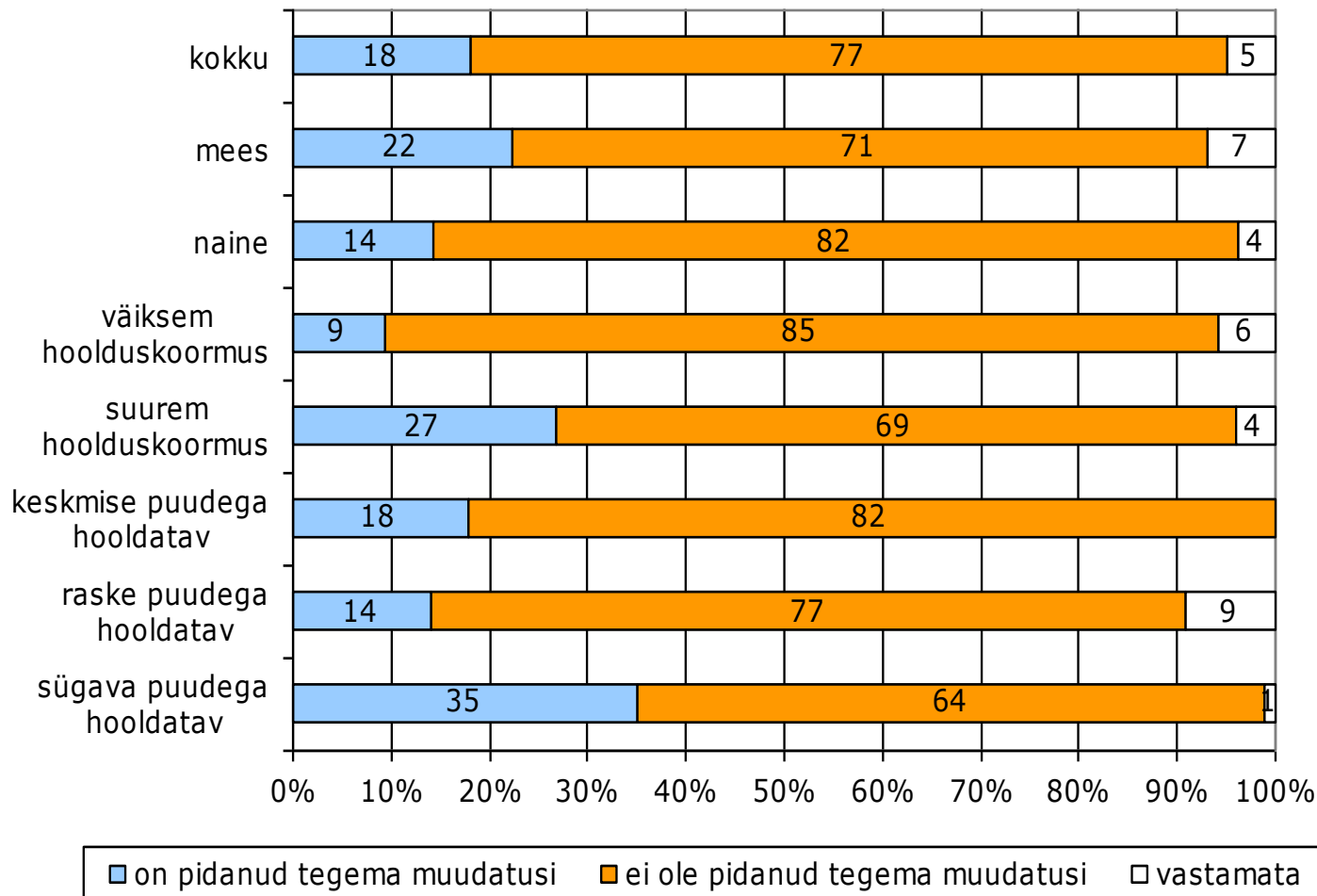
59% hooldajatest osutab puudega inimesele abi iga päev vähemalt kolm tundi päevas ehk enam kui 20 tundi nädalas (s.o suurema hoolduskoormusega)

RAKE

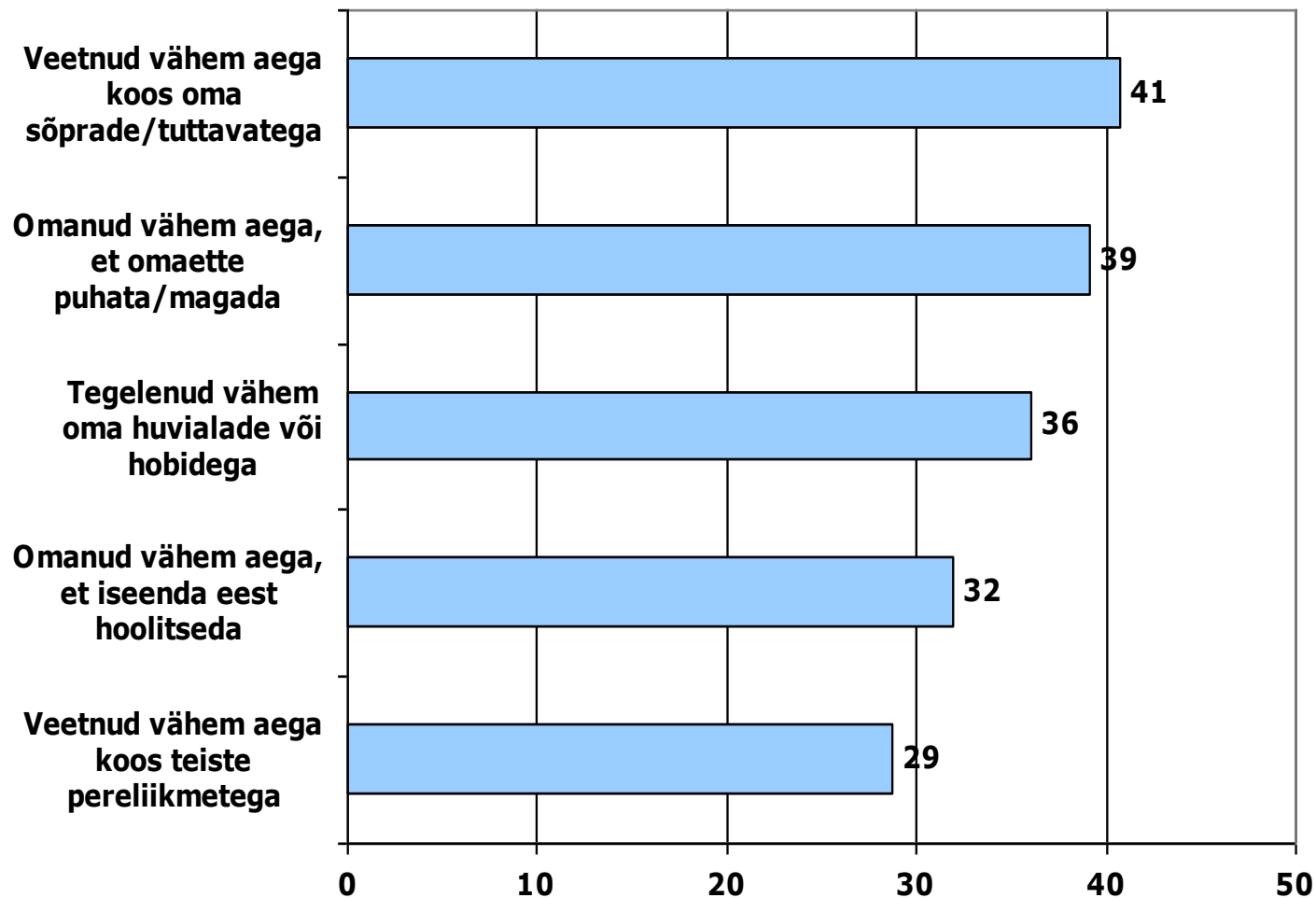
18% töötavatest või õppivatest hooldajatest on pidanud hooldamise tõttu tegema muudatusi töötamises või õppimises

RAKE

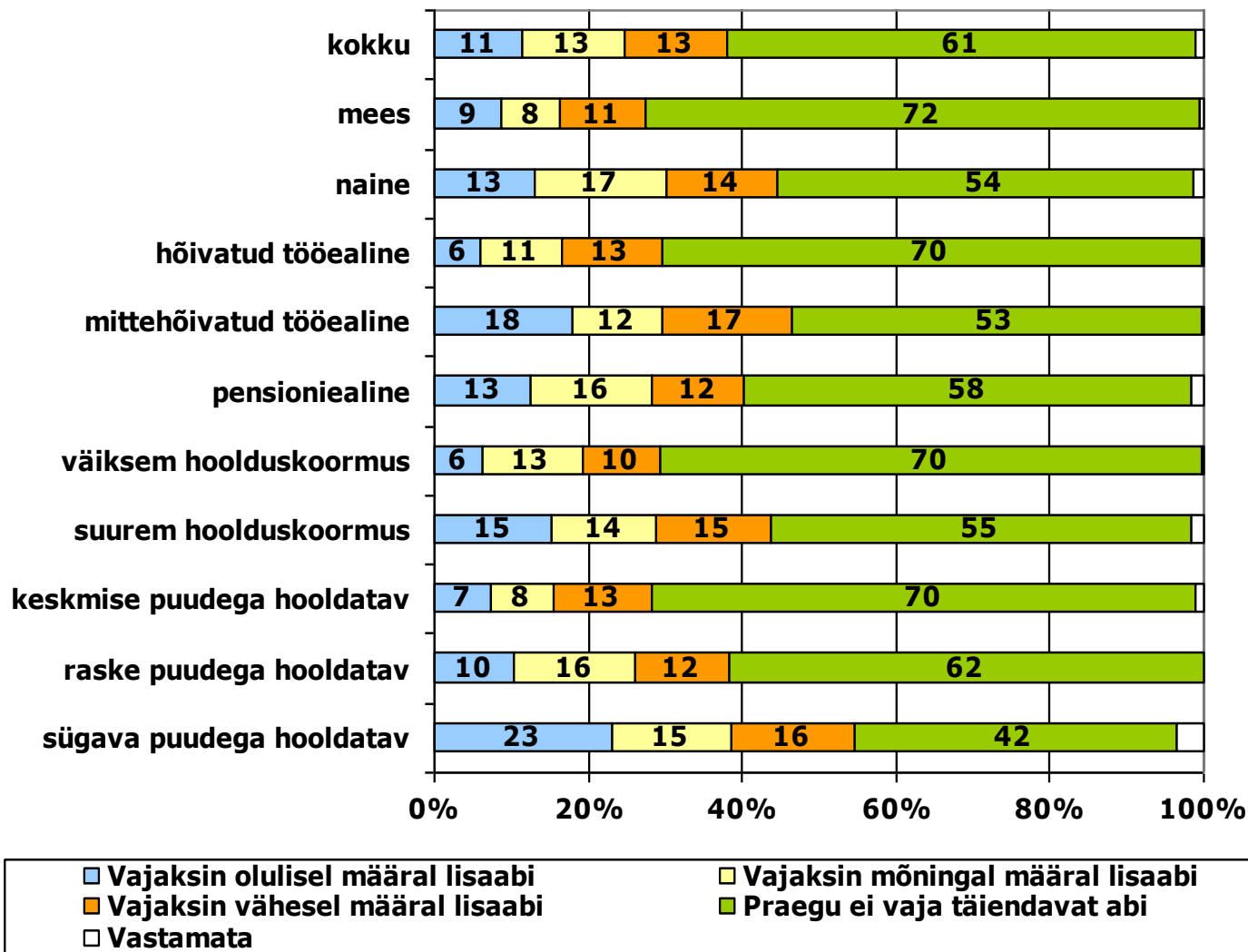
Puudega inimese hooldamise tõttu on jäänud 69% hooldajatel vähem aega oma meelepäraste tegevustega tegelemisele

RAKE

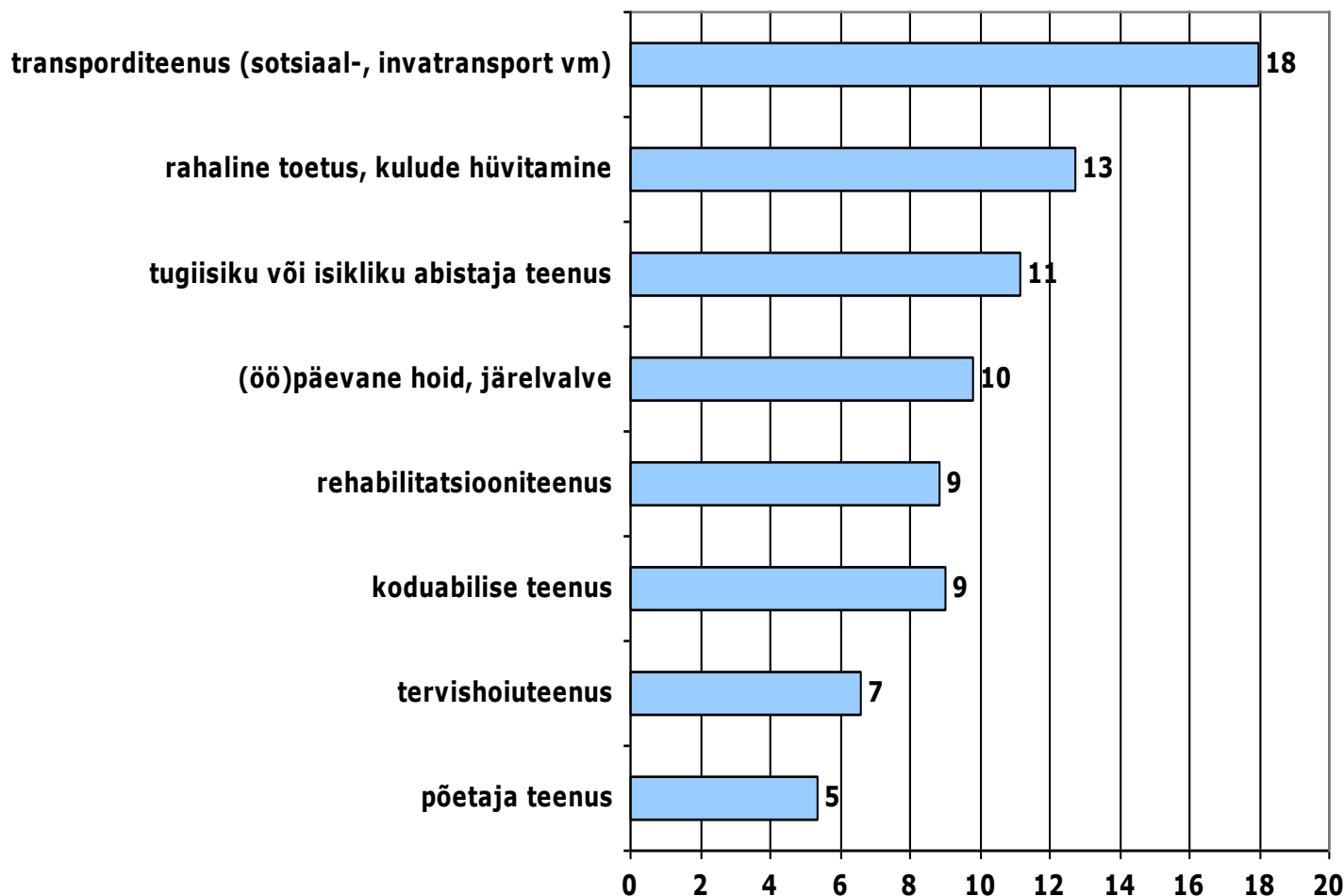
37% hooldajates vajab hooldamisel lisaabi

RAKE

Kõige enam vajavad hooldajad transporditeenuseid, tugiisiku, isikliku abistaja või päevahoiukeskuse teenuseid

RAKE

Puudega inimese pideval hooldamisel on märgatav mõju hooldaja vaimsele ja füüsilisele tervisele

- 58% hooldajatest peab oma tervist keskmiseks, 21% heaks ja 20% halvaks.
- Eakamad, suurema hoolduskoormusega ning sügava puudega inimeste hooldajad hindavad oma tervist teiste gruppidega võrreldes halvemaks. Neil on ka sagedamini mõni pikaajaline haigus ning nad tajuvad end enam piiratuna tegevustes.
- 33% hooldajatest on viimase 2 nädala jooksul tundnud kas püsivat masendust ja/või huvipuudust ning rõõmutunde vähenemist.
- Naissoost, suurema hoolduskoormusega ning sügava puudega inimeste hooldajate hulgas on ka rohkem depressioonisümptomitega inimesi.

RAKE

Poliitikasoovitused

I. Puuetega inimeste haridustaseme ja -võimaluste edendamine

- Teavitada uuringutulemustest Haridus- ja Teadusministeeriumi ning kaaluda kahe ministeeriumi vahelise tööjaotuse täpsustamist.
- Kaaluda puuetega inimeste peres elavatele lastele suunatud vabaaja ning haridusprojektide konkursi korraldamist Eesti maakondades.
- Süstematiseerida õppimishuvi kujundamise tegevusi koostöös puuetega inimeste organisatsioonidega. Vajalik tugiisikute võrgustik.
- Teavitada puudega inimesi haridusvõimalustest koolides ning kursustel tuues esile teiste puuetega inimeste positiivseid kogemusi. Eestvedajateks võiks koolitada kõrgkoolides õppivaid puuetega inimesi.
- Koondada õppevahendite täiendamise-mugavdamise ettepanekud ning edastada need õppevahendite koostajatele. Kaaluda õppevahendite innovatsiooni töötubade korraldamist.
- Arutada ümarlaua, seminaride vms vormis koos puuetega inimeste organisatsioonidega, kuidas muuta lihtsustatud, stereotüüpseid hoiakuid ja arvamusi puuetega inimestest ja nende organisatsioonidest.

RAKE

Poliitikasoovitused 2

2. Puuetega inimeste tööhõive edendamine

- Määratleda täpsed puuetega inimeste sihtrühmad puudeliikide ja regioonide lõikes, kelle tööhõive edendamisele meetmed fokuseeritakse.
- Kaardistada töötada soovivate puuetega inimeste võimalikud tööalad ja püüda puuetega inimeste maakondlike ühenduste kaudu võimendada tööpakkumist (keskmes tööealised ja noored).
- Regionaalsed kogemuste vahetamise üritused puuetega inimeste organisatsioonides (projektitoetuste alusel).
- Tasakaalustamiseks regionaalset ebavõrdsust luua maakondades tingimusi kaugtöök.
- Majanduslanguse olukorras kaaluda koostöös puuetega inimeste organisatsioonidega osajaliste töökohtade loomise võimalusi äri- või mittetulundusühingutes EAS-i toetuse kaasabil. Lihtsamate töökohtade puhul (nt valved, laod jm) jagada tööd.

RAKE

Poliitikasoovitused 3

3. Puuetega inimeste sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kasutamise edendamine

- Kasutada käesoleva uuringu tulemusi puuetega inimestele teenuseid (sh teavet) vahendavatele ametnike ja MTÜ-de koolituste kavandamisel.
- Puuetega inimestega tegelevatele eri- ja perearstidele ja KOV-ide sotsiaalnõunikele võiks teha uuringust lühikokkuvõtteid.
- KOV-id võiksid kaardistada üksikud puuetega inimesed (riskirühm) ja vähemalt 2 korda aastas nendega suhelda.
- Informeerituse suurendamine ja positiivsete hoiakute kujundus, et abivajajatel oleks vähem kartusi teenuste taotlemisel.
- Parandada rehabilitatsiooniplaanide koostamise ja juhendamise kättesaadavust maapiirkondades (regionaalne ebavõrdsus).
- Analüüsida puuetega inimeste uuringus küsitud vajaduste ning R-teenustega seotud soovide täitmise võimalusi 2010-2013 (...).

RAKE

Poliitikasoovitused 4

4. Puuetega inimeste sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kasutamise edendamine

- Leida uuringu, meditsiini- ja sotsiaaltöötajate ning puuetega inimeste organisatsioonide kaasabil üles need puuetega inimeste rühmad, kelle elukvaliteeti on võimalik parandada neile sobilike abivahendite muretsemise kaudu (rühm u 4-5%).
- Konsulterida EAS-iga ja korraldada võimalusel puuetega inimeste abivahendite täiustamise ning vastupidavamaks muutmise innovatsiooni töötoad kaasates ... ja ettevõtted.
- Lähtudes uuringu tulemusest, mille kohaselt 36% puudega inimestest vajab toimetulekuks kas pidevalt ja 48% vahetevahel kõrvalist abi, tuleks kaaluda avaliku teavituskampaania korraldamist ühiskonna sotsiaalse sidususe tugevdamiseks.

RAKE

Poliitikasoovitused 5

5. Puudealase teadlikkuse, abivahendite keskuste ning nende kasutamise alase teabe levitamine

- Süstematiseerida puuetega inimeste abivahendite ja kõrvalabi vajaduse alase nõustamise ning vastava monitooringu korraldust riigi ja kohalike omavalitsuste koostöös tasandil.
- Leida võimalusi puuetega inimeste pereliikmetest abistajate nõustamise süsteemi toetamiseks, sh sotsiaaltöötajate ja perearstide koolitustel võiks pereliikmetest abistajate nõustamine olla eraldi alateema.
- Kaaluda puuetega inimestele regionaalsete nõustamis- ja teenusekeskuste kujundamist koostöös regionaalsete ning maakondlike haiglate ja kohalike omavalitsuste liitudega, et tagada teenuste kõrgem kvaliteet ning optimeerida riigi majanduskulusid.
- Kaaluda võimalust puuetega inimestele spetsialiseerunud nõustamise ja tööturuteenuste portaali loomiseks ja suurendada puuetega inimeste organisatsioonide teavitustegevuste koordineeritust tööturu võimaluste tutvustamisel.

RAKE

Poliitikasoovitused 6

6. Elutingimuste parendamine

- Analüüsida puuetega inimeste toimetulekut kortermajades ja kaaluda korteriühistutele suunatud sotsiaalset teavituskampaaniat (taust: enamik küsitletutest elab kortermajas (61%). Talumajas elab 17% ja ühepereelamus 14% puuetega inimestest).
- Leida riigi ja KOV-ide koostöös võimalusi puuetega inimeste eluruumide kohaldamiseks (selle järele on vajadus 19% vastanutest) neil juhtudel, kui eluruumid takistavad igapäevast toimetulekut või süvendavad abivajajate kroonilisi haigusi. Esmalt on vajalik koostada ülevaade hetkeolukorrast.

RAKE

Poliitikasoovitused 7

7. Majanduslik toimetulek

- Arvestades majandussurutist töötada välja tegevuskava vaesusriskis elavate puuetega inimeste (eriti lastega perede) vaesusriski vähendamiseks maakondade lõikes. Võimalusel ühendada tegevuskava teiste vaesusriskis sotsiaalsete rühmade toetamise kavadega (nt paljulapselised pered, üksikvanemad).
- Analüüsida puuetega inimeste lisakulude struktuuri, vajadusi ja kavandada kulude kokkuhoiu võimaluste kasutamiseks teavitustegevusi puuetega inimeste erinevatele sihtrühmadele (nt ühishanked, kõnekulude kokkuhoid skype abil jm).

Poliitikasoovitused 8

8. Sotsiaalne aktiivsus ja suhtevõrgustik

- Leida koos Eesti erinevate linnavalitsuste ning ettevõtjatega võimalusi puuetega inimestele suunatud klubide, kohvikute jm meelelahutuskohtade avamiseks.
- Aidata kaasa puuetega inimeste transpordivahendite kasutamise majanduslike kulude optimeerimisele maakondade lõikes.
- Soovitada KOV-dele puuetega inimeste suhtlusvõrgustiku laiendamise ning kogukonda kaasamise määratlemist arengukavades jm, mis aitaks tugevdada puuetega inimeste aktiivsust ja neid toetavaid koostöövõrgustikke.
- Kaaluda puudega inimeste organisatsioonide ning puuetega inimestele teenuseid pakkuvate mittetulundusühenduste toetamise programmi algatamist.
- Kaaluda uuringute tulemuste ning kirjanduse alusel üleriigilise loengute sarja ning vestlusringide korraldamist puuetega inimeste erinevate sotsiaalsete rollidega seotud probleemide, lahenduste ja positiivsete eeskujude tutvustamiseks.
- Kaaluda koostöös Siseministeeriumiga ja KOV-ide tasandil töötavate sotsiaaltöötajate ühingutega kontaktisikute võrgustiku loomist puuetega inimeste vägivallakogemuste sageduse vähendamiseks ning ennetustööks.

RAKE

Poliitikasoovitused 9

9. Puuetega inimeste pereliikmete hoolduskoormuse vähendamine

- Kaaluda puuetega inimeste hooldajate hea tava või muu eetilisi väärtusi hõlmava kirjaliku kokkuleppe kujundamist, mis võiks olla abiks puuetega inimeste ja nende hooldajate suhete kvaliteedi igapäevases hoidmises.
- Leida võimalusi puuetega inimeste abistajate hoolduskoormuse vähendamiseks asendajate teenuse abil, sh vabatahtlikud (koos koolituste ja teenusestandarditega).
- Leida võimalusi hoolduskoormuse negatiivse mõju leevenduseks koostöös ettevõtlusorganisatsioonide ja kohalike omavalitsustega, sh hooldajate osajalise töötamise võimaluste loomine.
- Leida võimalusi olulise hoolduskoormusega puuetega inimeste hooldajate eneseabi kursusteks ning psühholoogilise nõustamiseks.
- Analüüsida täiendavalt nende hooldajate arvamusi, kes vajavad enda hinnangul lisaabi (48%). Kaasata hooldajaid teavitustöö täiustamisse.
- Teavitada Haigekassat puuetega inimeste hooldajate terviseseisundi ning tervishoiuteenustega seotud probleemidest (sageli samad teenused).

RAKE

Poliitikasoovitused 10

10. Monitooringu ja uuringuettepanekud

- Puuetega inimeste leibkondade elamispinnaga seotud riskide monitooring (sh laenud jm) kohalike omavalitsuste või riigi teenindusregioonide lõikes.
- Puuetega inimeste üksildusprobleemide ja psühholoogilise toimetuleku uuring
- Psüühilise erivajadusega inimeste uuring, mis arvestaks ka haiguse faasi jms.
- R-teenuste probleemide analüüs erinevate vastajagruppide lõikes.
- Regionaalse ebavõrdsuse olulisuse ja mõju hindamine.
- Võrrelda erinevate puuetega inimeste gruppide seisukohtade põhjusi õppimisvõimaluste realiseerimise osas.
- Analüüsida puuetega inimeste materiaalse sõltuvuse ja abivajadusega seotud sotsiaal-majanduslikke, psühholoogilisi ning õiguslikke probleeme ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kontekstis.
- Analüüsida puuetega inimeste vajadusi meediaväljaannete järele ja puuetega inimesi kui meediakanalite sihtrühma.

Sotsiaalteaduslike rakendusüuringute keskus RAKE

Täname tähelepanu eest!

Lisainfo: Siim Espenberg

siim.espenberg@ut.ee

<http://ec.ut.ee/rake>